

*Together
we are stronger!*

SKRYPT DLA PRACOWNIKÓW
MŁODZIEŻOWYCH

Dofinansowane przez
Unię Europejską

inthinknity

TUNA
GENÇLİK DERNEĞİ

Prezentowana publikacja jest rezultatem intelektualnym projektu

„Razem jesteśmy silniejsi - opracowanie narzędzi przeciwdziałania dyskryminacji i radykalizacji wobec młodzieży z doświadczeniem uchodźczym.”

koordynowanego przez Fundację Inthinknity, współfinansowanego ze środków Programu Erasmus+ KA2 partnerstwa współpracy na małą skalę, nr projektu 2023-1-PL01-KA210-YOU-000150833.

Partnerem projektu było stowarzyszenie TUNA GENÇLİK DERNEĞİ/DANUBE YOUTH ASSOCIATION.

Publikacja została przygotowana w dwóch wersjach językowych – polskiej i angielskiej.

O PROJEKCIE

Geneza projektu „Razem jesteśmy silniejsi - opracowanie narzędzi przeciwdziałania dyskryminacji i radykalizacji wobec młodzieży z doświadczeniem uchodźczym.” wynika z pierwszych niepokojących sygnałów postrzegania rówieśników z rodzin uchodźców wojennych przez nastolatków z kraju przyjmującego - Polski.

Po fali entuzjastycznego podejścia do uchodźców i bezinteresownej pomocy jaka miała miejsce w pierwszych miesiącach po rozpoczęciu przez Rosję pełnoskatowej inwazji na Ukrainę nastął czas, w którym uchodźcy wniknęli w nasze społeczeństwo, a otrzymane przez nich przywileje zaczynają „przeszkadzać”.

Młodzież „wyłapuje” z rozmów dorosłych pozbawione kontekstu stwierdzenia o inflacji spowodowanej wojną, kryzysie ekonomicznym wywołanym przez falę uchodźców. W mediach społecznościowych pojawiają się informacje o zagrożeniu dla Polski z uwagi na przyjęcie uciekinierów, które również wzbudzają niepokój wśród nastolatków.

Dodatkowo młodzi ludzie widzą możliwości jakie stwarzane są rówieśnikom z doświadczeniem uchodźczym (np. bezpłatne kino, udział w warsztatach, darmowe wycieczki), co w połączeniu z „ulgowym traktowaniem” w szkole stwarza iluzję, że uchodźcy mają lepiej niż oni sami.

Przekłada się to na niechęć do rówieśników ukraińskojęzycznych, która była w Polsce głęboko zakorzeniona długo przed wybuchem wojny (utożsamianie osób z Ukrainy z niskopłatnymi pracami, niskimi kompetencjami językowymi).

Wyżej określony kontekst spowodował konieczność poszukiwania mechanizmów, które wpłynęłyby na zwalczanie dyskryminacji i radykalizacji wobec młodzieży z doświadczeniem uchodźczym zanim osiągnie ona niebezpiecznie szeroką skalę.

Projekt jest tożsamy z polityką Unii Europejskiej, która intensyfikuje wysiłki w celu wprowadzenia skutecznej, humanitarnej i bezpiecznej przestrzeni dla uchodźców.

Służył opracowaniu, skalowaniu i upowszechnianiu w wymiarze regionalnym, krajowym oraz europejskim narzędzia wspierającego integrację ponad podziałami. Jego realizacja miała bezpośredni wpływ na dobrostan psychiczny dzieci i młodzieży z traumą wojenną, które brały udział w procesie skalowania opracowanych narzędzi.

Celem projektu było także wzmocnienie potencjału organizacji młodzieżowych społeczeństwa obywatelskiego działających na rzecz niedyskryminacji i równości poprzez dostarczenie im gotowych materiałów dotyczących problematyki dyskryminacji międzykulturowej.

Wybuch wojny na Ukrainie wpłynął na zmianę priorytetów podmiotów tworzących partnerstwo.

Wnioskodawca (Fundacja Inthinknity) od pierwszych dni konfliktu wojennego wspierał młodych uchodźców - rozpoczął od działań z zakresu pomocy humanitarnej, następnie realizował projekty pomocy psychologicznej, aż w końcu podjął działania z zakresu integracji społecznej, w tym zrealizował projekt partycypacyjny *Zagrajmy o wspólną przyszłość! - Давайме грати на спільне майбутнє!* i projekt partnerstwa współpracy na małą skalę *The heART for Refugees!* (oba w Programie Erasmus+).

Analogicznie wyglądały działania stowarzyszenia TUNA GENÇLİK DERNEĞİ, które w pierwszej kolejności prowadziło zbiórki żywności i ubrań, zaś w kolejnych miesiącach przy współpracy z ukraińską świetlicą dla młodzieży w Antalyi wspierało młodzież poprzez zajęcia arteterapeutyczne, gry planszowe i zajęcia sportowe.

Oba podmioty tworzące partnerstwo widzą jednak konieczność pracy oddolnej nie tylko z młodzieżą z Ukrainy, ale także z nastolatkami z lokalnych społeczności. Nie ma bowiem możliwości integracji bez chęci obu stron, a jak wskazano w genezie projektu nastolatkomie zarówno z polskich, jak i z tureckich rodzin coraz częściej z „mniejszą sympatią” odnoszą się do rówieśników z doświadczeniem uchodźczym.

Sytuacja w obu krajach jest skomplikowana - wojna zbiegła się z inflacją, którą dodatkowo spotęgowała. Wiele osób dorosłych zarówno w Polsce, jak i w Turcji agresję Rosji utożsamia z kryzysem energetycznym i obniżeniem dobrobytu, co wpływa również na nastroje nastolatków, którzy przyjmują opinię rodziców.

Paradoks polega na tym, że z mniejszym entuzjazmem patrzą na tych, którzy na wojnie stracili najwięcej, czyli na rówieśników z rodzin uchodźczych.

Zarówno wnioskodawca jak i partner na potrzeby projektu przeprowadzili analizę problemów wśród lokalnych społeczności, z której jasno wynika, że młodzieży przeszkadza „lajtowe traktowanie uchodźców w szkole”, „szereg przywilejów w miastach” (w tym darmowe bilety komunikacji miejskiej, darmowe atrakcje/wycieczki), „przeznaczenie pieniędzy tylko na ludzi z Ukrainy z pominięciem tych, którzy żyli tu już wcześniej” - analiza na grupie 150 nastolatków w wieku 15-19lat (z dnia 24.02.2023) przeprowadzona wśród gdyńskich uczniów szkół ponadpodstawowych.

Są to pierwsze objawy dyskryminacji, a czasami nawet ostracyzmu, który należy stłumić zanim zjawisko eskaluje.

Dlatego też podmioty podjęły się wspólnej realizacji projektu, w wyniku którego opracowane zostały narzędzia przeciwdziałania dyskryminacji i radykalizacji wobec młodzieży z doświadczeniem uchodźczym.

Dobre praktyki opracowane w wyniku partnerstwa współpracy skatalogowaliśmy w niniejszym skrypcie - opisując m.in. jak rozpoznawać i reagować na pierwsze sygnały dyskryminacji i radykalizacji w obliczu nowego wyzwania jakim jest napływ uchodźców wojennych na taką skalę.

Skrypt zawiera również informacje jakie działania należy podjąć w pracy z młodzieżą (warsztaty z wykorzystaniem grywalizacji), aby przeciwdziałać dalszej eskalacji zjawiska.

W Państwa ręce oddajemy narzędzie, które mamy nadzieję okaże się pomocne w tworzeniu inkluzywnego środowiska dla każdego.

WPROWADZENIE

Sytuacja społeczna w krajach tworzących partnerstwo projektowe w kontekście uchodźców

Obserwując zachowania społeczne w kontekście relacji między Polakami a uchodźcami z Ukrainy, na przestrzeni ostatniego roku (2023) można wyciągnąć kilka wniosków:

- Pozytywne nastawienie wobec pomocy militarnej

Większość Polaków pozostaje pozytywnie nastawiona do udzielania Ukrainie wsparcia militarne, takiego jak dostarczanie informacji wywiadowczych, amunicji i broni. Wynika to między innymi z historycznych i kulturowych powiązań między obydwojema narodami.

- Podział w społeczeństwie

Zaobserwować można wyraźny podział w społeczeństwie w kwestii pomocy Ukrainie i uchodźcom. Część osób jest za dodatkowym wsparciem, podczas gdy inne wyrażają sprzeciw wobec tej idei.

- Obawy związane z uchodźcami

Istnieją opinie, że uchodźcy mogą negatywnie wpłynąć na rynek pracy, gospodarkę oraz budżet państwa, co powoduje niepokój w społeczeństwie.

- Spadek akceptacji pomocy socjalnej

Można zauważyć spadek akceptacji dla pomocy socjalnej dla uchodźców, w tym dla ustawy o pomocy dla obywateli Ukrainy. Jest to wynik obaw dotyczących długoterminowego wsparcia finansowego dla uchodźców.

- Lęk przed atakiem Rosji

W pierwszych miesiącach 2024 roku do powyższych wniosków doszedł jeszcze jeden - obawa, iż włączenie się w działania pomocowe na rzecz uchodźców może być przesłanką dla

agresora do skierowania swoich działań w stronę Polski, co w połączeniu z napięciem społecznym dotyczącym wybuchu wojny powoduje niechęć społeczną do pomocy ofiarom wojny.

- Negatywnie odbierana polityka zagraniczna Ukrainy

Sytuację pogarsza również polityka zagraniczna prowadzona przez Ukrainę. Przełom 2023 i 2024 roku przyniósł szereg działań i wypowiedzi polityków tego kraju skierowanych przeciwko Polsce. „Kryzys rolniczy” i burza polityczna z nim związana przyczyniły się do zmiany nastawienia Polaków wobec uchodźców wojennych. Wielu z obywateli Polski poczuło się oszukanych - „byliśmy pierwszym krajem, który na taką skalę rozpoczął działania pomocowe, przyjęliśmy miliony potrzebujących, którzy w naszych domach znaleźli schronienie przez wiele miesięcy, dlatego też oczywistym wydawało się zachowanie lojalności wobec Polski, również w kluczowych zagraniach polityki zagranicznej.”.

- Brak rzeczowej edukacji dotyczącej obecnego przebiegu działań wojennych

Ostatnim już determinantem obecnej sytuacji jest niedoinformowanie społeczne - wielu Polaków nie wie, że za naszą wschodnią granicą nadal toczą się otwarte walki. Wojna „trochę przycichła”, stała się mniej popularna w mediach i przez to społeczeństwo nie widzi skali problemu.

W kraju partnerskim - w Turcji sytuacja społeczna związana z działaniami pomocowymi na rzecz uchodźców również jest skomplikowana. Turcja jest krajem turystycznym, w którym szeroką grupę odbiorców w tym sektorze stanowią Rosjanie. Przyjęcie jednostronnego stanowiska w konflikcie pomiędzy Rosją a Ukrainą (na rzecz drugiego z krajów) stanowiłoby dla Turcji znaczący „policzek” w najważniejszy sektor gospodarczy kraju.

Dodatkowo w Turcji od kilku lat obserwujemy inflację na ogromną skalę - analogicznie jak w Polsce, część społeczeństwa łączy podwyżkę cen z działaniami wojennymi („kryzys ekonomiczny”).

Krótko scharakteryzowana na poprzednich stronach sytuacja społeczna ma szczególny wpływ na osoby młode zamieszkujące Polskę i Turcję - nastolatki podatni na media, opinie rodziców coraz częściej wrogo odnoszą się do kwestii przyjmowania uchodźców.

Tymczasem nastolatki z doświadczeniem uchodźstwa to szczególna grupa, gdyż mierzy się ona nie tylko z następstwami wojny, straty, przymusowej emigracji, ale i z budowaniem własnej tożsamości, której rozwój następuje niezależnie od tego w jakich warunkach przyszło im żyć.

Badanie własne wśród nastolatków z krajów przyjmujących oraz młodzieży z doświadczeniem przymusowej migracji

Pierwszym etapem projektu było przeprowadzenie badania ankietowego wśród uczniów szkół średnich z Trójmiasta oraz Antalyi (obszary działalności partnerów), którego celem było poznanie bieżących potrzeb osób młodych - zarówno tych z doświadczeniem uchodźstwa, jak i ich rówieśników z Polski i Turcji odpowiednio.

Ankieta przeprowadzono w pierwszym miesiącu realizacji projektu - we wrześniu 2023.

Analizując wyniki przeprowadzonej ankiety wśród uczniów, warto zwrócić uwagę na różnorodne perspektywy i doświadczenia uczestników. Ankietowani stanowili grupę młodzieży, w której większość posiadała doświadczenie związane z uchodźstwem, co czyni ich unikalnymi świadkami i uczestnikami różnych aspektów związanych z tym tematem. Ankieta koncentrowała się na ocenie poziomu dyskryminacji w szkole oraz na wyrażeniu uczuć i opinii uczniów na ten temat.

Wyniki ankiety dostarczają cennych informacji na temat postrzegania i doświadczania uczniów, które mogą być podstawą do dalszych badań i działań. W tym kontekście, analiza ankiet stanowi punkt wyjścia do zrozumienia, jakie wyzwania i trudności towarzyszą młodzieży z doświadczeniem uchodźstwa w szkole oraz jakie środowisko społeczne i edukacyjne tworzy się wokół tego problemu.

Analiza wyników ankiety dotyczącej sytuacji uczniów w szkołach ponadpodstawowych, w której udział wzięły w większości osoby z doświadczeniem uchodźstwa (100 osób młodych w wieku 14-19 lat - po 50 z Polski i Turcji) oraz ich rówieśnicy z krajów przyjmujących (50 osób młodych z Polski i Turcji, z analogicznej grupy wiekowej), ukazuje istotne zmiany w postrzeganiu sytuacji w szkole.

- Dyskryminacja i przemoc

100% młodych respondentów z doświadczeniem uchodźstwa przyznało, że doświadczyli lub byli świadkami jakiegokolwiek formy dyskryminacji lub przemocy w szkole - z uwagi na swoje pochodzenie i bariery z nim związane (językową, kulturową).

Incydenty obejmowały przemoc werbalną (obraźliwe słowa), wykluczenie z grupy rówieśniczej oraz pojedyncze przypadki fizycznej przemocy. Większość incydentów miała miejsce w ostatnich kilku miesiącach.

- Wsparcie i świadomość

Niespełna 60% respondentów z Ukrainy uważa, że istnieje wystarczające wsparcie ze strony szkoły w zakresie przeciwdziałania dyskryminacji i przemocy. Sugeruje to, że „pewne” wysiłki w tej kwestii były podejmowane, jednakże niewystarczające wobec skali problemu.

- Sytuacja młodzieży z kraju przyjmującego

Aż 90% nastolatków z Polski lub Turcji, którzy wzięli udział w ankiecie czuje się pominiętych w działaniach informacyjnych. Młodzi ludzie podkreślają, że nikt nie uświadamia ich jak mają traktować swoich rówieśników z Ukrainy, którzy „nagle pojawili się w klasach”.

Ponad połowa młodych respondentów uważa, że nie są wystarczająco świadomi, jak rozpoznawać i reagować na sytuacje dyskryminacji lub przemocy („Co niby mogę z tym zrobić?”).

To wskazuje na potrzebę edukacji i podnoszenia świadomości wśród uczniów, również tych z krajów przyjmujących.

- Sugerowane działania

Młodzi respondenci (z doświadczeniem uchodźstwa oraz z krajów przyjmujących) sugerują różne działania, takie jak:

- wspólne warsztaty, na których strony wyrażą swoje obawy,
- wyjścia integracyjne,
- obchodzenie ukraińskich świąt narodowych, aby przełamać różnorodność kulturową,
- organizację Dni Ukrainy,
- organizację warsztatów dotyczących tolerancji i różnorodności,
- kampanie informacyjne,
- a także stworzenie miejsca do anonimowego zgłaszania incydentów dyskryminacyjnych.

- Dodatkowe komentarze

Niektórzy uczniowie wyrażają głęboką frustrację i oburzenie wobec obecnej sytuacji. I nie tylko w kontekście dyskryminacji, ale także w odniesieniu do ogólnego braku zrozumienia i akceptacji ze strony innych uczniów i społeczeństwa.

Wskazują, że niektórzy ludzie w ich otoczeniu zdają się bagatelizować problem uchodźstwa i nie okazują empatii. Uczniowie z Ukrainy odczuwają, że część społeczeństwa jest znużona tematem uchodźstwa, a to wpływa negatywnie na ich poczucie wartości i przynależności do społeczności szkolnej. Odczuwają brak wsparcia w staraniach o integrację i akceptację oraz zmagają się z poczuciem osamotnienia. W efekcie może to prowadzić do obniżonej motywacji do nauki, ograniczonego uczestnictwa w życiu społecznym szkoły oraz negatywnie wpływać na ogólny klimat szkolny.

Wnioski:

Wyniki przeprowadzonej ankiety wskazują na potrzebę podjęcia działań mających na celu zwiększenie świadomości w zakresie dyskryminacji i radykalizacji w szkole i po za nią. Młodzież potrzebuje dostępu do wsparcia psychologicznego oraz edukacji dotyczącej rozpoznawania i reagowania na sytuacje dyskryminacji i przemocy.

Istnieje problem z równym traktowaniem uczniów z doświadczeniem uchodźstwa w porównaniu do uczniów z doświadczeniem przymusowej migracji (w tym również przez nauczycieli). Konieczne jest wzmocnienie działań na rzecz promowania tolerancji i szacunku.

Wyniki badań wskazują, że niektórzy ludzie zdają się bagatelizować problem uchodźstwa i nie okazują empatii. Uczniowie z Ukrainy odczuwają brak wsparcia w staraniach o integrację rówieśniczą i akceptację oraz zmagają się z poczuciem osamotnienia. W efekcie prowadzi to do obniżonej motywacji do nauki, ograniczonego uczestnictwa w życiu społecznym szkoły lub wycofania się oraz tworzenia zamkniętych grup społecznych, co z kolei negatywnie postrzegają nastolatki z krajów przyjmujących (tworzy się błędne koło).

Podsumowując, wyniki ankiety wskazują na potrzebę większego zaangażowania społeczności szkolnej w działania mające na celu przeciwdziałanie dyskryminacji i radykalizacji oraz promowanie integracji i porozumienia bez przemocy. Konieczne jest również uwzględnienie potrzeb młodzieży z krajów przyjmujących, która czuje się pominięta w całym procesie.

W zakresie działań przeciwdziałania dyskryminacji, istotnym krokiem jest zwiększenie edukacji społeczności szkolnej na temat problemów związanych z dyskryminacją.

Możliwe działania obejmują:

- Organizację warsztatów i szkoleń dla uczniów, nauczycieli i rodziców, podczas których omawiane są kwestie tolerancji, różnorodności kulturowej oraz skutków dyskryminacji.
- Wprowadzenie do programu nauczania materiałów dotyczących historii i kultury różnych grup etnicznych, w tym także osób z doświadczeniem uchodźstwa.
- Promowanie dialogu międzykulturowego poprzez organizację spotkań, wydarzeń kulturalnych i projektów edukacyjnych, które zachęcają uczniów do dzielenia się swoimi doświadczeniami i poznawania innych kultur.

W kontekście promowania porozumienia bez przemocy, warto:

- Organizować zajęcia i warsztaty na temat rozwiązywania konfliktów w sposób pokojowy i empatyczny.
- Tworzyć programy edukacyjne, które uczą umiejętności komunikacji, rozumienia innych oraz budowania pozytywnych relacji międzyludzkich.
- Zachęcać do aktywnego uczestnictwa w akcjach społecznych, które promują zrozumienie i empatię wobec innych ludzi.

Działania te mogą przyczynić się do stworzenia bardziej otwartego, tolerancyjnego i bezpiecznego środowiska, w którym każdy, może czuć się akceptowany.

Integracja oraz edukacja są kluczowymi elementami w budowaniu lepszego środowiska, które pozwoli młodzieży znaleźć wspólny język i tworzyć pozytywne relacje. Dlatego też, podejmowanie działań na rzecz przeciwdziałania dyskryminacji i radykalizacji, a także wspieranie integracji i porozumienia bez przemocy, staje się priorytetem w kontekście edukacyjnym i społecznym.

Ostatecznie, ważne jest, aby zrozumieć, że konieczne są kompleksowe działania, zarówno w obszarze edukacyjnym, jak i społecznym, aby stworzyć bardziej przyjazne środowisko dla młodych ludzi z doświadczeniem uchodźstwa. To nie tylko kwestia przeciwdziałania dyskryminacji, ale także budowania empatii, szacunku i akceptacji wobec wszystkich młodych ludzi, niezależnie od ich historii czy pochodzenia.

Dyskryminacja i radykalizacja

Dyskryminacja to proces lub zachowanie polegające na niesprawiedliwym traktowaniu jednej osoby lub grupy ludzi w porównaniu do innych na podstawie pewnych cech lub atrybutów, takich jak rasa, płeć, wiek, orientacja seksualna, niepełnosprawność, religia czy pochodzenie etniczne. Jest to forma uprzedzenia i naruszenia praw człowieka.

Według najnowszych definicji dyskryminacja:

- „... to wszelkie różnicowanie, wykluczenie, ograniczenie lub uprzywilejowanie ze względu na płeć, rasę, kolor skóry, pochodzenie etniczne lub narodowość, religię, niepełnosprawność czy orientację seksualną, które ma na celu lub skutek naruszenia równości w prawach człowieka.” *Źródło: Deklaracja Praw Człowieka ONZ, Artykuł 2.*
- „... to wszelka forma niesprawiedliwego traktowania lub różnicowania w dostępie do praw, korzyści i szans, które wynikają z cech osobistych, takich jak rasa, kolor skóry, płeć, wiek, orientacja seksualna, niepełnosprawność, religia lub narodowość.” *Źródło: Amerykańska Komisja ds. Praw Człowieka.*
- „... oznacza traktowanie osób w niesprawiedliwy sposób na podstawie określonych cech, takich jak płeć, rasowość, religia lub przekonania, niepełnosprawność, wiek czy orientacja seksualna, co prowadzi do naruszenia równości w dostępie do zasobów, usług i możliwości.” *Źródło: Dyrektywa Rady 2000/43/WE w sprawie równego traktowania osób niezależnie od pochodzenia rasowego lub etnicznego oraz Dyrektywa Rady 2000/78/WE w sprawie równego traktowania w zatrudnieniu i pracy.*

Powyższe definicje odzwierciedlają różne konteksty i aspekty dyskryminacji, ale wszystkie podkreślają znaczenie ochrony praw człowieka i równości w dostępie do zasobów i szans dla wszystkich jednostek, niezależnie od ich cech osobistych.

Dyskryminacja jest nielegalna w wielu krajach i jest potępiana przez organizacje międzynarodowe, w tym przez ONZ. Jej zwalczanie i promowanie równości stanowią ważny cel społeczny i prawny w walce o sprawiedliwość i godność wszystkich ludzi.

Zdj. <https://www.nowaera.pl/data/7/5/d/1/scale/750x424/75d1bf2bee8ddf6aadbab2941a47f462.png>

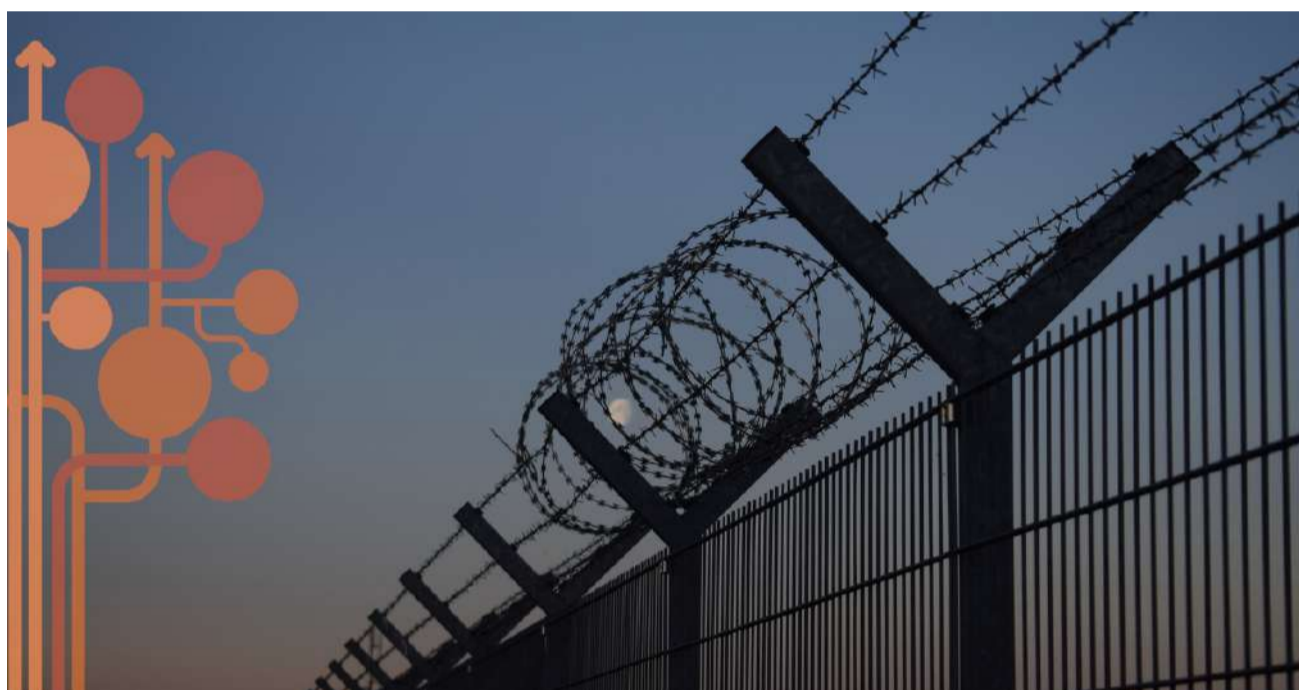
Radykalizacja jest złożonym zjawiskiem, które może być definiowane na różne sposoby, w zależności od kontekstu. Oto popularne definicje radykalizacji:

- Radykalizacja to proces, w wyniku którego jednostka lub grupa przyjmuje ekstremistyczne przekonania, postawy i zachowania, które mogą prowadzić do zaangażowania się w akty przemocy lub terrorystyczne. *Źródło: Centrum Przeciwdziałania Terroryzmowi i Ekstremizmowi (CVE) w Departamencie Bezpieczeństwa Krajowego USA.*

- Radykalizacja to proces, w którym jednostka lub grupa zmienia swoje przekonania, ideologie lub wartości w kierunku bardziej ekstremistycznym, co może prowadzić do zaangażowania się w działalność przestępczą lub terrorystyczną. Źródło: *Europejskie Centrum ds. Zapobiegania i Kontroli Chorób (ECDC)*.

Powyższe definicje koncentrują się na procesach i zmianach w przekonaniach i zachowaniach, które prowadzą do ekstremizmu i przemocy. Radykalizacja może przyjmować różne formy, w tym ekstremizm polityczny, religijny lub ideologiczny, i jest istotnym obszarem badań w kontekście zapobiegania terroryzmowi i ekstremizmowi.

Zdj. Photo by Jannik Kiel on Unsplash

Mechanizmy dyskryminacji i radykalizacji są powiązane z procesem społecznym, w którym grupa ludzi jest wykluczana lub zaczyna przyjmować ekstremistyczne poglądy i zachowania.

Mechanizmy dyskryminacji

Dyskryminacja to proces, w którym jedna grupa społeczna jest traktowana gorzej lub bardziej niesprawiedliwie niż inne ze względu na określone cechy, takie jak rasowe, etniczne, religijne, płciowe, czy seksualne. Mechanizmy dyskryminacji mogą mieć różne formy i źródła, w tym:

- Stereotypy

To przekonania lub uproszczone wyobrażenia na temat danej grupy ludzi, które prowadzą do fałszywych lub uprzedzonych ocen. Na przykład stereotyp, że wszyscy członkowie pewnej grupy są leniwi.

- Uprzedzenia

Są to negatywne uczucia, postawy lub opinie wobec danej grupy na podstawie jej przynależności do niej. Mogą prowadzić do wykluczania lub niesprawiedliwego traktowania.

- Dyskryminacja instytucjonalna

To forma dyskryminacji, która jest wbudowana w struktury społeczne, polityczne lub ekonomiczne. Może to obejmować dyskryminujące praktyki w zakresie zatrudnienia, edukacji lub prawa.

- Mikroagresje

To subtelne, często nieświadome zachowania lub komentarze, które wyrażają uprzedzenia w stosunku do danej grupy i mogą sprawiać, że członkowie tej grupy czują się wykluczeni lub niesprawiedliwie traktowani.

Mechanizmy dyskryminacji mogą prowadzić do wzrostu napięć społecznych, konfliktów i nierówności, co może z kolei zwiększać ryzyko radykalizacji.

Mechanizmy radykalizacji

Radykalizacja to proces, w którym jednostka lub grupa przyjmuje ekstremistyczne przekonania, postawy i zachowania. Istnieje wiele czynników, które mogą wpływać na proces radykalizacji, w tym:

- Alienacja społeczna

Osoby, które czują się wykluczone lub niesprawiedliwie traktowane, mogą być bardziej podatne na przyjęcie ekstremistycznych ideologii jako formy sprzeciwu lub odwetu.

- Propaganda ekstremistyczna

Grupy ekstremistyczne często wykorzystują propagandę, aby werbować nowych członków i promować swoje ideologie. Media społecznościowe i internet stanowią skuteczne narzędzia w tym celu.

- Wpływ rówieśniczy

Osoby mogą być radykalizowane przez swoich rówieśników lub członków rodziny, którzy już przyjęli ekstremistyczne przekonania.

- Brak alternatyw

Gdy jednostki nie widzą innych sposobów na rozwiązanie swoich problemów lub wyrażenie swoich niezadowoleń, mogą skłaniać się ku ekstremizmowi jako jedynemu wyjściu.

Mechanizmy dyskryminacji i radykalizacji są często wzajemnie powiązane. Dyskryminacja może sprzyjać radykalizacji, ponieważ osoby wykluczone lub ofiary uprzedzeń mogą szukać przynależności i wsparcia w ekstremistycznych grupach, które obiecuje im zmianę lub rewanż. Dlatego ważne jest, aby społeczeństwo pracowało nad ograniczaniem dyskryminacji i tworzeniem inkluzywnych i sprawiedliwych społeczeństw, aby zmniejszyć ryzyko radykalizacji.

Zdj. <https://www.fightingforcivilrights.com/wp-content/uploads/2021/08/bigstock-Social-Discrimination-Concept-413043733.jpg>

Dyskryminacja młodzieży z doświadczeniem uchodźstwa może przybierać różne formy, a najczęstsze przejawy dyskryminacji wśród nastolatków mogą obejmować:

- Mówienie obraźliwych lub rasistowskich uwag

Nastolatkowie mogą być narażeni na obraźliwe uwagi dotyczące ich pochodzenia lub statusu uchodźcy ze strony swoich rówieśników.

- Wykluczenie społeczne

Młodzież z doświadczeniem uchodźstwa może być wykluczana z grupy rówieśniczej, co prowadzi do poczucia izolacji społecznej.

- Przemoc werbalna lub fizyczna

Niektórzy nastolatkowie mogą doświadczać przemocy werbalnej lub fizycznej ze strony innych uczniów lub rówieśników.

- Niskie oczekiwania wobec edukacji

Nauczyciele lub inni uczniowie mogą mieć niskie oczekiwania wobec edukacyjnych osiągnięć młodzieży z doświadczeniem uchodźstwa, co może prowadzić do niższego poziomu wsparcia edukacyjnego.

- Trudności w dostępie do edukacji

Nastolatki z doświadczeniem uchodźstwa mogą napotykać na trudności w dostępie do edukacji, takie jak brak dokumentów lub barierę językową.

- Problemy z dostępem do pracy

Po osiągnięciu odpowiedniego wieku, młodzież z doświadczeniem uchodźstwa może napotykać na trudności w znalezieniu pracy z powodu uprzedzeń pracodawców.

Należy pamiętać, że dyskryminacja wobec młodzieży z doświadczeniem uchodźstwa może mieć poważne konsekwencje dla ich zdrowia psychicznego i emocjonalnego, a także dla ich osiągnięć edukacyjnych i zawodowych. Ważne jest podejmowanie działań na rzecz promowania równości i eliminacji wszelkich form dyskryminacji wobec tej grupy młodzieży.

Dyskryminacja wobec nastolatków z powodów uchodźstwa przez ich rówieśników jest problemem, który wymaga uwagi i działania. Młodzi ludzie, którzy uciekają przed wojną, prześladowaniami i trudnościami, często napotykają na niesprawiedliwe traktowanie i wykluczenie w nowym środowisku.

Nastolatki z doświadczeniem uchodźstwa to grupa młodych ludzi, którzy byli zmuszeni opuścić swoje ojczyzny z powodu przemocy, wojen lub prześladowań. Gdy osiedlają się w nowym kraju, muszą stawić czoła nowym wyzwaniom, takim jak przystosowanie do nowego otoczenia, nauce nowego języka i kultury oraz radzenie sobie z traumą, którą przyniosły im doświadczenia uchodźstwa.

Jednak często spotykają się także z dyskryminacją ze strony swoich rówieśników. To może przejawiać się w różnych formach, od wykluczania z grupy, poprzez obelgi, aż do otwartego prześladowania. Dla uchodźców, którzy już doświadczyli traumy i utraty, to niesprawiedliwe traktowanie może być dodatkowo traumatyczne i dezintegracyjne.

Dyskryminacja wśród rówieśników uchodźców może mieć różne źródła:

- Brak zrozumienia i edukacji

Nastolatki często nie rozumieją, dlaczego ich rówieśnicy są uchodźcami ani jakie trudności przeszli. Brak edukacji na ten temat może prowadzić do stereotypów i uprzedzeń.

- Strach i nieznajomość

Często rówieśnicy nie znają innych kultur ani doświadczeń uchodźców, co może prowadzić do obaw i niechęci.

- Polityka i media

Wpływ polityki migracyjnej i mediów może wpływać na postrzeganie uchodźców i tworzyć atmosferę niechęci.

Dyskryminacja wobec nastolatków z doświadczeniem uchodźstwa może mieć poważne konsekwencje. Nastolatki mogą doświadczać obniżonego poczucia wartości, depresji, lęku i innych problemów zdrowia psychicznego. Dyskryminacja może prowadzić do izolacji społecznej i braku uczestnictwa w aktywnościach społecznych, co utrudnia integrację. Wykluczenie i prześladowania mogą wpłynąć na obniżenie poczucia własnej wartości i pewności siebie.

Aby przeciwdziałać dyskryminacji wobec nastolatków z doświadczeniem uchodźstwa przez rówieśników, potrzeba:

- Wprowadzić wysokiej jakości działania edukacyjne skierowane do młodzieży z doświadczeniem uchodźstwa

Działania edukacyjne mające na celu promowanie zrozumienia różnorodności kulturowej i walki z dyskryminacją.

- Zapewnić dostęp do wsparcia psychologicznego dla nastolatków z traumą wojenną

Zapewnienie dostępu do wsparcia psychologicznego i grup wsparcia dla nastolatków, którzy doświadczyli dyskryminacji.

- Zachęcać młodych uchodźców do działalności społecznej

Zachęcanie do działalności społecznej, włączając nastolatków z doświadczeniem uchodźstwa w aktywności społeczne.

- Wdrożyć działania edukacyjne z rówieśnikami z kraju przyjmującego

Edukowanie rówieśników o doświadczeniach uchodźców i promowanie empatii oraz szacunku wśród rówieśników.

Dyskryminacja wobec nastolatków z doświadczeniem uchodźstwa przez rówieśników to poważny problem. Trzeba stale edukować, wspierać i promować zrozumienie i empatię we wszystkich społecznościach, aby zapewnić godne życie i szansę na integrację dla tych młodych ludzi. Działania podejmowane na poziomie edukacyjnym, społecznym i politycznym są kluczowe w przeciwdziałaniu dyskryminacji i tworzeniu bardziej otwartych i tolerancyjnych społeczeństw.

CZĘŚĆ PIERWSZA

W obecnych czasach, kiedy świat staje w obliczu narastającego kryzysu uchodźczego, kwestia integracji osób z doświadczeniem uchodźstwa nabiera ogromnego znaczenia. Jak nigdy wcześniej stoimy przed wyzwaniem budowy otwartych, wielokulturowych społeczeństw, w których różnorodność jest traktowana jako atut, a nie bariera.

Młodzi ludzie stanowią przyszłość społeczeństwa i mają ogromny potencjał do kształtowania pozytywnych lub negatywnych postaw wobec uchodźców.

W kontekście wyjątkowego momentu w historii, w którym się znajdujemy, gdy miliony ludzi na całym świecie zostają zmuszone do opuszczenia swoich ojczystych krajów z powodu wojen, prześladowań czy katastrof naturalnych, jesteśmy świadkami kluczowego wyzwania - próby stworzenia im bezpiecznego domu, w miejscu obcym, często odmiennym kulturowo.

Jednak integracja uchodźców nie zawsze odbywa się bezproblemowo, często wiąże się z obawami społeczeństwa przyjmującego, niezrozumieniem, które potęguje niechęć. Młodzi ludzie przyjmują opinie swoich rodziców, często bezkrytycznie powtarzają przyjęte wzorce. W ten sposób nawet nieświadomi przyczyniają się do zwiększenia wykluczenia społecznego rówieśników z doświadczeniem przymusowej migracji.

Dlatego też wczesne rozpoznawanie dyskryminacji i radykalizacji wśród młodzieży (a w dalszej kolejności jej zwalczanie) staje się niezwykle istotne. To działanie, które ma na celu nie tylko zapobiec narastającym problemom społecznym, ale przede wszystkim wspierać proces integracji, tolerancji i wzajemnego zrozumienia.

W kontekście globalnych wydarzeń i zmian społecznych, edukacja młodzieży staje się kluczowym elementem kształtowania postaw i wartości społecznych. To właśnie młodzi ludzie będą kształtować przyszłość naszych społeczeństw, dlatego ważne jest, aby zapewnić im odpowiednie narzędzia i wsparcie w procesie rozumienia i akceptacji różnorodności kulturowej oraz osób z doświadczeniem uchodźstwa.

Zdj. https://d12eu00glpdtk2.cloudfront.net/public/images/local/_910x600_clip_center-center_none/no-discrimination.png

Wczesne rozpoznawanie dyskryminacji i radykalizacji wśród młodzieży jest konieczne.

Wczesne rozpoznawanie problemów związanych z dyskryminacją i radykalizacją wśród młodzieży, zwłaszcza w kontekście osób z doświadczeniem uchodźstwa, jest nie tylko pożądane, ale wręcz niezbędne z wielu powodów. Przede wszystkim pozwala ono na zapobieganie negatywnym skutkom, które mogą pojawić się w przyszłości, takim jak konflikty społeczne, napięcia etniczne, czy nawet akty przemocy. Dłuższa niewłaściwa postawa lub zachowanie młodzieży może mieć destrukcyjny wpływ na całe społeczeństwo.

Po pierwsze, wczesne rozpoznanie pozwala na zidentyfikowanie ewentualnych symptomów problemów, zanim staną się one poważnymi zagrożeniami. Daje to okazję do podjęcia odpowiednich działań prewencyjnych i interwencyjnych, które mogą skorygować błędne przekonania czy negatywne postawy, zanim się zakorzeniają na stałe. Warto pamiętać, że młodzież jest grupą podatną na wpływy z otoczenia, dlatego im wcześniej zacznie się działać, tym większa szansa na skuteczną zmianę.

Po drugie, wczesne rozpoznanie umożliwia dostosowanie strategii edukacyjnych i interwencyjnych do konkretnej sytuacji. Każdy przypadek może być inny, a przyczyny negatywnych postaw lub zachowań mogą być różnorodne. Wczesna identyfikacja pozwala na spersonalizowane podejście, które uwzględnia specyficzne potrzeby młodzieży i okoliczności, w jakich się rozwijają.

Po trzecie, wczesne rozpoznawanie problemów związanych z dyskryminacją i radykalizacją może przyczynić się do zwiększenia świadomości społeczeństwa na temat tych kwestii. To także może skłonić do działań na rzecz tolerancji, edukacji oraz promowania wartości opartych na poszanowaniu różnorodności. Świadomość społeczeństwa może prowadzić do większego zaangażowania w proces integracji i wsparcia dla osób z doświadczeniem uchodźstwa.

Po czwarte, wczesne rozpoznawanie jest kluczowe dla zapewnienia bezpieczeństwa młodzieży i społeczeństwa jako całości. Skrajne przypadki radykalizacji mogą prowadzić do działań terrorystycznych lub przestępczych, które stanowią zagrożenie dla wszystkich obywateli. Wczesna interwencja może pomóc w identyfikacji potencjalnych zagrożeń i podjęciu działań, które zapobiegą eskalacji sytuacji.

Wszystkie te powody dowodzą, że wczesne rozpoznawanie problemów związanych z dyskryminacją i radykalizacją wśród młodzieży jest kluczowym elementem budowania społeczeństwa opartego na wartościach akceptacji, tolerancji i współpracy. To inwestycja w przyszłość, która ma na celu tworzenie lepszego i bardziej zrównoważonego świata, w którym różnorodność jest siłą, a nie źródłem konfliktów.

UNITY IS STRENGTH

Zdj. [https://www.google.com/url?](https://www.google.com/url?sa=i&url=https%3A%2F%2Fwww.voicesofyouth.org%2Fblog%2Fno-discrimination&psig=AOvVaw1QMtkW2zTkB4vvh19R5-EJ&ust=1694866236801000&source=images&cd=vfe&opi=89978449&ved=0CBAQjRxqFwoTCLjPi_TKrIEDFQAAAAAdAAAAABAE)

[sa=i&url=https%3A%2F%2Fwww.voicesofyouth.org%2Fblog%2Fno-discrimination&psig=AOvVaw1QMtkW2zTkB4vvh19R5-](https://www.google.com/url?sa=i&url=https%3A%2F%2Fwww.voicesofyouth.org%2Fblog%2Fno-discrimination&psig=AOvVaw1QMtkW2zTkB4vvh19R5-EJ&ust=1694866236801000&source=images&cd=vfe&opi=89978449&ved=0CBAQjRxqFwoTCLjPi_TKrIEDFQAAAAAdAAAAABAE)

[EJ&ust=1694866236801000&source=images&cd=vfe&opi=89978449&ved=0CBAQjRxqFwoTCLjPi_TKrIEDFQAAAAAdAAAAABAE](https://www.google.com/url?sa=i&url=https%3A%2F%2Fwww.voicesofyouth.org%2Fblog%2Fno-discrimination&psig=AOvVaw1QMtkW2zTkB4vvh19R5-EJ&ust=1694866236801000&source=images&cd=vfe&opi=89978449&ved=0CBAQjRxqFwoTCLjPi_TKrIEDFQAAAAAdAAAAABAE)

Wczesne rozpoznawanie problemów związanych z dyskryminacją i radykalizacją wśród młodych ludzi, zwłaszcza tych z doświadczeniem uchodźstwa, może być skuteczne tylko wtedy, gdy zostaną zastosowane odpowiednie narzędzia i metody. Wymaga to zintegrowanego podejścia, które uwzględni różnorodne aspekty życia społecznego. Istnieje wiele różnych sposobów, które mogą pomóc w identyfikacji potencjalnych problemów i wyzwać alarm w przypadku pojawienia się sygnałów ostrzegawczych.

Oto niektóre z nich:

- Monitoring zachowań i postaw

Jednym z najważniejszych narzędzi do wczesnego rozpoznawania jest regularny monitoring zachowań i postaw młodzieży. Szkoły, placówki opiekuńcze, czy organizacje społeczne powinny prowadzić systematyczne obserwacje i ewaluacje, aby wykryć ewentualne zmiany w zachowaniu, jak również postawach wobec innych grup społecznych.

- Rozmowy i wywiady

Ważnym elementem jest komunikacja z młodzieżą. Przeprowadzanie rozmów i wywiadów może pomóc w zrozumieniu ich punktu widzenia, obaw, czy przeżyć. To także pozwala na budowanie zaufania, co jest kluczowe, aby młodzież otwarcie dzieliła się swoimi obawami i problemami.

- Kształcenie wychowawców i nauczycieli

Osoby pracujące z młodzieżą powinny być odpowiednio przeszkolone, aby mogły rozpoznać sygnały alarmowe i wiedzieć, jak na nie reagować. Szkolenia dotyczące rozpoznawania problemów związanych z dyskryminacją i radykalizacją mogą znacząco poprawić efektywność działań.

- Analiza zasobów internetowych

W dzisiejszych czasach internet odgrywa ogromną rolę w kształtowaniu postaw i przekonań młodych ludzi. Dlatego też monitorowanie i analiza zasobów internetowych, na których młodzież spędza czas, może być pomocne w wykrywaniu sygnałów ewentualnej radykalizacji.

- Współpraca z rodzicami i opiekunami

Włączenie rodziców i opiekunów do procesu rozpoznawania jest kluczowe. To oni często jako pierwsi zauważają zmiany w zachowaniu swoich dzieci. Dlatego warto promować otwartą komunikację i edukować rodziców na temat znaków ostrzegawczych.

- Programy edukacyjne i profilaktyczne

Organizacje społeczne i instytucje edukacyjne mogą wprowadzać programy edukacyjne i profilaktyczne, które mają na celu prewencję problemów związanych z dyskryminacją i radykalizacją. Takie programy mogą uczyć tolerancji, otwartości, oraz promować dialog międzykulturowy.

- Zaangażowanie społeczności lokalnej

Włączenie społeczności lokalnej do działań ma ogromne znaczenie. To społeczność może być pierwszym źródłem wsparcia i informacji na temat potencjalnych problemów wśród młodzieży.

- Wsparcie psychologiczne

Dla tych młodych osób, które już przejawiają oznaki radykalizacji lub dyskryminacji, istnieje potrzeba zapewnienia wsparcia psychologicznego. Specjaliści powinni być gotowi do udzielania pomocy i wsparcia.

- Rozwijanie umiejętności empatii

Wczesne rozpoznanie może być oparte na rozwijaniu umiejętności empatii wśród młodzieży. Działania takie jak warsztaty, gry i dyskusje pomagają uczniom zrozumieć perspektywę innych osób.

- Promowanie dialogu międzykulturowego

Organizowanie wydarzeń i spotkań między różnymi grupami kulturowymi może pomóc w budowaniu mostów porozumienia i poznawania siebie nawzajem.

Warto podkreślić, że skuteczne wczesne rozpoznawanie wymaga zaangażowania wielu podmiotów, takich jak szkoły, organizacje społeczne, instytucje rządowe, rodzice i cała społeczność lokalna. To wspólny wysiłek może przynieść pozytywne rezultaty i przyczynić się do zapobiegania problemom związanym z dyskryminacją i radykalizacją wśród młodzieży.

Zdj. <https://iyfglobal.org/sites/default/files/2022-04/Discrimination%5B2%5D.png>

Narzędzia i metody pomocne we wczesnym rozpoznawaniu problemów związanych z dyskryminacją i radykalizacją.

Wczesne rozpoznawanie problemów związanych z dyskryminacją i radykalizacją wśród młodzieży wymaga zastosowania różnorodnych narzędzi i metod. Te narzędzia są kluczowe dla skutecznego monitorowania, identyfikowania oraz reagowania na sytuacje, które mogą prowadzić do zagrożeń dla młodzieży i społeczności.

Zdj. https://www.powiat.chojnice.pl/asp/pliki/aktualnosc_2021/wykluczenie.jpg

Narzędzia, które mogą pomóc w procesie wczesnego rozpoznawania:

- Ankiety i kwestionariusze

Przeprowadzanie ankiet lub kwestionariuszy wśród młodzieży może dostarczyć cennych informacji na temat ich postaw, przekonań i doświadczeń związanych z dyskryminacją i radykalizacją. Odpowiedzi na pytania mogą pomóc w identyfikacji obszarów wymagających interwencji.

- Zbieranie danych statystycznych

Analiza statystyk dotyczących zachowań, np. wzrostu liczby incydentów dyskryminacyjnych w danej społeczności lub szkole, może sygnalizować narastające problemy. Dobre zarządzanie danymi może pomóc w identyfikacji trendów.

- Narzędzia monitoringu Internetu

Narzędzia do monitorowania treści internetowych, takie jak specjalne oprogramowanie do analizy mediów społecznościowych, mogą pomóc w identyfikowaniu działań grup online, które próbują werbować młodych ludzi.

- Szkolenia pracowników młodzieżowych

Szkolenia i warsztaty dla nauczycieli, wychowawców, pracowników socjalnych i innych profesjonalistów pracujących z młodzieżą są kluczowym narzędziem. Pozwalają one na zrozumienie problemu i nauczenie się, jak reagować na sygnały ewentualnych zagrożeń.

- Systemy wczesnego ostrzegania

W niektórych krajach wprowadza się specjalne systemy wczesnego ostrzegania, które zbierają dane na temat potencjalnych zagrożeń związanych z radykalizacją i dyskryminacją. Systemy te pozwalają na szybką reakcję instytucji rządowych i społeczności.

- Programy edukacyjne i środki przekazu

Programy edukacyjne oraz kampanie medialne mogą pomóc w kształtowaniu postaw młodzieży i społeczności. Edukacja na temat tolerancji, dialogu międzykulturowego i przeciwdziałania ekstremizmowi jest niezwykle istotna.

- Wsparcie psychologiczne

Narzędzia do oceny zdrowia psychicznego młodzieży i dostępność usług wsparcia psychologicznego są nieodzowne w przypadku osób, które mogą być narażone na radykalizację. Psycholodzy i terapeuci mogą pomóc w identyfikacji problemów i udzielić wsparcia.

- Współpraca z organizacjami pozarządowymi

Współpraca z organizacjami pozarządowymi, które zajmują się problematyką młodzieży i przeciwdziałaniem dyskryminacji, może dostarczyć dodatkowych narzędzi i wiedzy.

- Konsultacje z ekspertami

Współpraca z ekspertami ds. przeciwdziałania ekstremizmowi i dyskryminacji może być kluczowa. Eksperti mogą dostarczyć wiedzy na temat skomplikowanych kwestii związanych z ideologią ekstremistyczną.

Skuteczne wczesne rozpoznawanie wymaga stosowania różnych narzędzi, które mogą być stosowane jednocześnie, aby skutecznie przeciwdziałać zagrożeniom związanym z dyskryminacją i radykalizacją wśród młodzieży. Wszystkie te narzędzia powinny być wykorzystywane z poszanowaniem praw człowieka i zasad równości.

Dyskryminacja nastolatków z doświadczeniem traumy wojennej oraz z barierą językową. Możliwości wsparcia i pomocy.

Niestety, dyskryminacja i przemoc mogą być szczególnie dotkliwe dla nastolatków, którzy doświadczyli traumy wojennej i mają bariery językowe. Wspieranie tych młodych ludzi wymaga wrażliwości, wiedzy i starannego podejścia ze strony społeczeństwa, edukatorów, pracowników socjalnych oraz innych specjalistów.

Zdj. https://englishaid.pl/wp-content/uploads/2018/10/game-characters-3649936_1920.jpg

Wyzwania stojące przed nastolatkami z barierą językową i traumą wojenną

Pierwszym krokiem w reagowaniu na dyskryminację i przemoc wobec nastolatków z barierą językową i traumą wojenną jest zrozumienie ich unikalnych potrzeb i wyzwań. Rozumienie wyjątkowych wyzwań, z jakimi borykają się młodzi ludzie jest kluczowe dla efektywnego reagowania na sytuacje dyskryminacji i przemocy. Warto przyjrzeć się tym aspektom bardziej szczegółowo, aby lepiej zrozumieć, jakie konkretne wyzwania mogą się pojawić w tym kontekście.

Trauma wojenna jest jednym z najpoważniejszych problemów, z jakimi muszą się zmierzyć nastolatki pochodzące z regionów dotkniętych konfliktami zbrojnymi. To doświadczenie może pozostawić trwałe ślady w psychice tych młodych ludzi. Dla wielu z nich jest to proces traumatyczny, który wywołuje objawy, takie jak nawracające wspomnienia, koszmary senny, nadmierne pobudzenie lub wycofanie się emocjonalne.

Kluczowym aspektem zrozumienia tej traumy jest to, że nie jest to jednorazowe doświadczenie, ale proces, który może towarzyszyć nastolatkom przez długie lata. Warto zdawać sobie sprawę, że traumy wojenne często są skomplikowane i dotyczą nie tylko samego doświadczającego, ale także jego relacji z rodziną, rówieśnikami i otoczeniem społecznym.

Zaburzenia stresu pourazowego (PTSD) są częstym skutkiem traumy wojennej. Dla nastolatków oznacza to, że doświadczają nadmiernego stresu, lęku, a także mogą mieć trudności w koncentracji i regulacji emocji. Wspieranie tych młodych ludzi oznacza rozpoznawanie tych objawów i zapewnienie dostępu do odpowiedniego wsparcia psychologicznego.

Bariera językowa stanowi dodatkowe wyzwanie dla nastolatków, którzy doświadczyli traumy wojennej. Często nie tylko muszą radzić sobie z trudnościami wynikającymi z traumatycznych przeżyć, ale także z koniecznością porozumiewania się w obcym języku w nowym otoczeniu.

Ta bariera może powodować nie tylko problemy w komunikacji, ale także utrudniać dostęp do usług, edukacji i zrozumienia przepisów oraz norm społecznych w nowym kraju. Dla tych nastolatków, zdobywanie języka to kluczowy krok w procesie integracji społecznej.

Aby sprostać tym wyzwaniom, istotne jest, aby dostarczyć wsparcie w postaci tłumacza lub specjalisty, który może pomóc w przekładaniu potrzeb i komunikacji z rówieśnikami oraz

opiekunami. Warto również tworzyć środowiska, w których nauka języka i wzajemne zrozumienie są promowane i wspierane.

Izolacja społeczna to kolejny aspekt, z którym często borykają się nastolatki z traumą wojenną i barierą językową. Wielu z nich może odczuwać się jako obcych w nowym społeczeństwie, co prowadzi do uczucia osamotnienia i trudności w nawiązywaniu relacji z rówieśnikami.

Dyskryminacja może jeszcze bardziej pogłębić izolację społeczną. Gdy młodzi ludzie czują się nierówno traktowani lub wykluczani ze względu na swoje doświadczenia lub pochodzenie, mogą stracić wiarę w siebie i poczucie przynależności.

Wspieranie tych nastolatków wymaga stworzenia otoczenia, w którym mogą czuć się akceptowani i doceniani. Kluczowe jest promowanie włączającej kultury społecznej, w której różnorodność jest ceniona i szanowana. Przyjazne środowisko i programy integrujące mogą pomóc w budowaniu więzi społecznych i pokonywaniu izolacji społecznej.

Różnice kulturowe mogą stwarzać zarówno wyzwania, jak i bogactwo w procesie integracji społecznej. Nastolatki z traumą wojenną często pochodzą z różnych kultur, co wiąże się z odmiennymi zwyczajami, wartościami i przekonaniami.

Warto być otwartym na te różnice i szanować kulturę tych młodych ludzi. To może oznaczać zrozumienie, że ich sposoby wyrażania emocji, postrzegania rodziny czy religijne przekonania mogą się różnić od dominujących w społeczeństwie norm. Kluczem jest tworzenie przestrzeni, w której te różnice są doceniane i respektowane.

W zrozumieniu tych wyzwań i potrzeb leży klucz do skutecznego wsparcia nastolatków z barierą językową i traumą wojenną oraz przeciwdziałania dyskryminacji i przemocy, z jakimi mogą się spotkać.

Wsparcie psychologiczne i terapeutyczne

W obliczu trudności i wyzwań, z jakimi muszą zmierzyć się młodzi ludzie z doświadczeniem uchodźstwa, szczególnie tych, którzy przeszli traumę wojenną i borykają się z barierami językowymi, wsparcie psychologiczne i terapeutyczne staje się nieodzownym elementem ich procesu adaptacji i zdrowego rozwoju. Traumatyczne przeżycia oraz różnice kulturowe, jakie wynikają z migracji, mogą znacząco wpłynąć na ich zdrowie psychiczne i emocjonalne.

Dlatego też kluczowe jest zrozumienie tych wyjątkowych potrzeb i dostarczenie odpowiedniej pomocy w dziedzinie wsparcia psychologicznego oraz terapii. Zrozumienie

tych kwestii jest nie tylko wyrazem empatii, lecz także istotnym krokiem w budowaniu społeczeństwa opartego na zrozumieniu, tolerancji i równości szans.

Ocena i rozpoznawanie objawów traumy. W celu zapewnienia efektywnego wsparcia psychologicznego pracownicy socjalni, nauczyciele i opiekunowie powinni być odpowiednio przeszkoleni w rozpoznawaniu objawów zaburzeń psychicznych związanych z traumą wojenną. To kluczowy etap, ponieważ pozwala na szybkie zidentyfikowanie tych nastolatków, którzy mogą potrzebować pomocy psychologicznej.

Objawy traumy wojennej mogą mieć różny charakter, ale często obejmują nawracające koszmary senne, silne reakcje na bodźce przypominające traumę, nadmierne pobudzenie lub wycofanie emocjonalne, trudności w koncentracji oraz problemy z regulacją emocji. Rozpoznanie tych objawów we wczesnym stadium umożliwia szybsze podjęcie odpowiednich kroków interwencyjnych.

Zapewnienie dostępu do pomocy psychologicznej. Kluczowym krokiem w zapewnieniu wsparcia dla nastolatków z traumą wojenną jest dostarczenie im dostępu do specjalistów ds. traumy wojennej oraz psychoterapeutów. Terapie mające na celu leczenie traumatycznych doświadczeń, takie jak terapia poznawczo-behawioralna (CBT) i terapia oparta na ekspozycji, mogą okazać się skuteczne.

Terapia poznawczo-behawioralna (CBT) pomaga nastolatkom zrozumieć swoje myśli, uczucia i zachowania w kontekście traumy oraz nauczyć się zdrowszych strategii radzenia sobie z trudnymi emocjami i myślami. Terapia oparte na ekspozycji pomaga zmniejszać nasilenie objawów poprzez stopniowe narażanie pacjentów na sytuacje lub bodźce związane z traumą.

Zapewnienie dostępu do odpowiednio wykwalifikowanych specjalistów pozwala dostosować terapię do indywidualnych potrzeb każdego nastolatka i pomaga w procesie zdrowienia.

Zaoferowanie wsparcia grupowego. Organizowanie grup wsparcia dla nastolatków, którzy przeżyli traumę wojenną, może być cennym uzupełnieniem terapii indywidualnych. Takie grupy pozwalają młodym ludziom dzielić się swoimi doświadczeniami, emocjami i strategiami radzenia sobie z traumą. To miejsce, w którym mogą poczuć się zrozumiani i akceptowani przez osoby, które przeszły przez podobne trudności.

Wsparcie grupowe może także pomagać w łagodzeniu uczucia izolacji, które często towarzyszy traumie wojennej. Uczestnictwo w grupach wsparcia sprzyja budowaniu więzi społecznych i wzajemnej solidarności, co może być niezwykle uzdrawiające.

Warto również uwzględnić różnice kulturowe w ramach wsparcia grupowego, aby zapewnić, że dostarczane usługi są dostosowane do indywidualnych potrzeb uczestników z różnych kultur i tła. To podkreśla znaczenie szacunku dla różnorodności i otwartości na różnice w doświadczeniach i przekonaniach kulturowych nastolatków.

Wspieranie nastolatków z traumą wojenną poprzez wsparcie psychologiczne i terapeutyczne, a także grupy wsparcia, może pomóc im przezwyciężyć trudności związane z doświadczeniem traumy i skierować ich na drogę zdrowienia i reintegracji społecznej.

Edukacja i integracja społeczna

W procesie adaptacji młodzieży z doświadczeniem uchodźstwa, szczególnie tych, którzy zmagają się z barierami językowymi i traumą wojenną, edukacja i integracja społeczna odgrywają fundamentalną rolę. Odpowiednie dostosowanie systemów edukacyjnych i społeczności lokalnych do potrzeb tych młodych ludzi może znacząco wpłynąć na ich przyszłość, rozwój osobisty oraz integrację w nowym środowisku. Dopasowanie narzędzi i strategii, jest kluczowe w tworzeniu przyjaznego i wspierającego otoczenia, w którym ci młodzi ludzie będą mieli szansę na rozwijanie swoich zdolności, budowanie relacji z rówieśnikami oraz osiągnięcie sukcesu edukacyjnego. Działania te nie tylko wpisują się w kształtowanie przyszłości tych młodych osób, ale także stanowią istotny krok w budowaniu społeczeństwa opartego na wartościach równości i integracji.

Tworzenie klas wspomagających naukę języka. Jednym z istotnych kroków w procesie edukacji i integracji społecznej nastolatków z barierą językową i traumą wojenną jest dostosowanie oferty edukacyjnej do ich indywidualnych potrzeb. Tworzenie klas wspomagających naukę języka oraz kulturowe przystosowanie stanowi istotny element tego procesu.

Klasy wspomagające naukę języka pozwalają uczniom doskonalić swoje umiejętności językowe, a także zrozumieć specyfikę nowego otoczenia. Nauczyciele pracujący w takich klasach mogą bardziej efektywnie dostosowywać metody nauczania do poziomu językowego i kulturowego uczniów. Poprzez indywidualne podejście do każdego ucznia możliwe jest skuteczniejsze przekazywanie wiedzy i budowanie umiejętności komunikacji.

Organizowanie działań integrujących. Aby wzmocnić integrację społeczną nastolatków, ważne jest organizowanie programów i działań, które zachęcają ich do aktywnego uczestnictwa zarówno w środowisku szkolnym, jak i lokalnym. Programy te mogą obejmować różnorodne aktywności, takie jak zajęcia sportowe, artystyczne czy wolontariat.

W szkole można promować działalność uczniów, która zachęca do współpracy i budowania relacji z rówieśnikami. To pomaga w łagodzeniu izolacji społecznej, z jaką często borykają się nastolatki z traumą wojenną. Wspieranie uczestnictwa w społeczności lokalnej jest również kluczowe. To miejsce, gdzie młodzi ludzie mogą nawiązywać kontakty z mieszkańcami, uczestniczyć w kulturalnych wydarzeniach i poczuć się bardziej częścią wspólnoty.

Edukacja nastawiona na poznawanie różnorodnych kultur. Programy edukacyjne mają duże znaczenie w kształtowaniu postaw społecznych i przeciwdziałaniu dyskryminacji. Warto wprowadzać edukację o kulturach, która uczy tolerancji, zrozumienia różnorodności oraz przeciwdziałania uprzedzeniom.

Takie programy mogą obejmować zajęcia, podczas których uczniowie poznają historię, tradycje i zwyczaje różnych kultur, w tym kultury swoich kolegów i koleżanek ze szkoły. To pomaga budować szacunek dla różnic oraz promuje ideę równości i otwartości na innych.

Edukacja o kulturach może również być okazją do rozmów na temat wartości, jakie niesie ze sobą różnorodność. Dzięki temu młodzi ludzie mogą lepiej zrozumieć, że różnice kulturowe są bogactwem, a nie powodem do dyskryminacji.

Wsparcie rodzin. Nie można zapominać o roli rodziny w procesie integracji nastolatków. Wsparcie rodzin, włączając opiekunów i rodzeństwo, jest kluczowe dla ich integracji i zdrowego rozwoju.

Rodziny tych nastolatków często przeżywają własne wyzwania związane z przystosowaniem do nowego otoczenia i kultury. Dlatego ważne jest, aby zapewnić im odpowiednie wsparcie, w tym dostęp do pomocy psychologicznej i doradztwa. Tworzenie przestrzeni do otwartej komunikacji między rodzicami a dziećmi może pomóc w zrozumieniu i rozwiązywaniu problemów, z jakimi się borykają. To także szansa na wzajemne wsparcie i budowanie więzi rodzinnych.

Wspieranie edukacji i integracji społecznej nastolatków z traumą wojenną to proces długofalowy, który wymaga zaangażowania zarówno szkół, jak i społeczności lokalnych. Jednak efektywna edukacja i integracja mogą przyczynić się do budowania lepszego życia dla tych młodych ludzi i poprawy ich perspektyw na przyszłość.

Przeciwdziałanie dyskryminacji

Walka z dyskryminacją wobec młodzieży z doświadczeniem uchodźstwa, szczególnie tych, którzy zmagają się z barierami językowymi i traumą wojenną, jest jednym z kluczowych wyzwań społeczeństwa. Dla tych młodych ludzi, już i tak obciążonych trudnymi przeżyciami, dyskryminacja stanowi dodatkowy czynnik utrudniający proces integracji i rozwijania swojego potencjału.

Wybór konkretnych strategii i narzędzi, jest niezbędne, aby pomóc społecznościom lokalnym, szkołom, oraz instytucjom publicznym w tworzeniu środowiska wolnego od uprzedzeń i niesprawiedliwości. Ważne jest nie tylko zwalczanie dyskryminacji, ale także wskazanie praktycznych rozwiązań, które mogą poprawić jakość życia oraz szanse rozwoju tych młodych ludzi, a także przyczynić się do budowy bardziej otwartej i tolerancyjnej społeczności.

Szkolenia w miejscach pracy i edukacji. Aby skutecznie przeciwdziałać dyskryminacji, istotne jest przeszkolenie pracowników w miejscach pracy, w edukacji oraz instytucjach publicznych. Takie szkolenia nie tylko zwiększają świadomość problemu dyskryminacji, ale również pomagają w wypracowaniu narzędzi i strategii, które pozwalają na jej skuteczne zwalczanie.

W miejscach pracy, pracodawcy i kadra zarządzająca powinni być przeszkoleni w zakresie równości, różnorodności i przeciwdziałania dyskryminacji. Szkolenia te mogą obejmować tematy związane z unikaniem uprzedzeń, zachowaniem równości płci, eliminacją dyskryminacji rasowej czy walką z dyskryminacją ze względu na orientację seksualną.

W sektorze edukacji, nauczyciele i kadra dydaktyczna również powinni być przeszkoleni, aby rozpoznawać i reagować na sytuacje dyskryminacyjne. Szkolenia te mogą pomagać w tworzeniu bardziej inkludujących i tolerancyjnych środowisk szkolnych, gdzie każdy uczeń ma szansę na rozwijanie swojego potencjału bez obawy przed dyskryminacją.

Monitorowanie przestrzegania prawa. Istnieją przepisy prawne dotyczące praw człowieka i równości, które są istotne w zapobieganiu i zwalczaniu dyskryminacji. Ważne jest, aby zarówno instytucje publiczne, jak i organizacje pozarządowe były na bieżąco z aktualnymi przepisami prawa i działały zgodnie z nimi.

Monitorowanie sytuacji związanych z dyskryminacją jest kluczowe. To dzięki monitorowaniu można wykryć przypadki naruszeń praw człowieka i równości. Organizacje pozarządowe oraz instytucje odpowiedzialne za egzekwowanie prawa mają istotną rolę w śledzeniu i dokumentowaniu przypadków dyskryminacji. Jeśli dochodzi do naruszeń praw człowieka i równości, istotne jest podjęcie działań prawnych i dyscyplinarnych. Odpowiedzialność za naruszenia powinna być egzekwowana zgodnie z obowiązującym prawem.

Kampanie informacyjne podnoszące świadomość społeczną. Kampanie informacyjne stanowią skuteczny sposób na budowanie świadomości społecznej na temat dyskryminacji i promowanie wartości równości i tolerancji. Takie kampanie mogą obejmować różnorodne działania, od medialnych akcji społecznych po organizowanie wydarzeń kulturalnych.

W ramach kampanii można prezentować konkretne przypadki osób doświadczających dyskryminacji oraz pokazywać pozytywne przykłady integracji i współpracy między różnymi grupami społecznymi. Działania te pomagają zmieniać postawy i przekonania społeczeństwa na bardziej otwarte i tolerancyjne.

Kampanie mogą również skupiać uwagę na edukacji, informując społeczeństwo na temat znaczenia równości, różnorodności i przeciwdziałania dyskryminacji. Poprzez dostarczanie informacji i edukację można zmniejszyć poziom uprzedzeń i stereotypów.

Rola szkół i społeczności lokalnej. Szkół i społeczności lokalne przeważają kluczową rolę w promowaniu kultury szacunku i równości. Szkoły są miejscem, gdzie młodzi ludzie kształtują swoje postawy i przekonania, dlatego ważne jest, aby włączały one edukację o wartościach równości i tolerancji.

Szkolenia dla nauczycieli, programy edukacyjne promujące różnorodność oraz aktywności szkolne związane z walką z dyskryminacją mogą pomóc w kształtowaniu świadomych i aktywnych obywateli.

Spoločności lokalne również mają istotną rolę. Lokalne organizacje, władze samorządowe oraz mieszkańcy mogą wspólnie działać na rzecz integracji i zapobiegania dyskryminacji. Organizowanie wydarzeń kulturalnych, debat i inicjatyw społecznych może przyczynić się do budowy bardziej otwartego i tolerancyjnego środowiska.

Podsumowując, walka z dyskryminacją wymaga wieloaspektowego podejścia, które obejmuje szkolenia, przestrzeganie prawa, kampanie świadomościowe oraz zaangażowanie szkół i społeczności lokalnych. Tylko poprzez wspólne działania można osiągnąć postęp w kierunku bardziej inkluzywnego i równego społeczeństwa.

Porozumienie bez przemocy w kontekście dyskryminacji młodzieży z doświadczeniem uchodźczym

Młodzież z doświadczeniem uchodźczym często spotyka się z wyjątkowymi wyzwaniem i barierami. Nie tylko muszą radzić sobie z traumą wojenną i barierami językowymi, ale także często stykają się z dyskryminacją ze strony rówieśników. Te doświadczenia mogą prowadzić do izolacji społecznej i negatywnego wpływu na ich samopoczucie i rozwój.

Warto zrozumieć, że kontekst, w jakim młodzież z doświadczeniem uchodźczym doświadcza dyskryminacji, jest złożony i wymaga wielowymiarowego podejścia. Tylko poprzez zrozumienie tych unikalnych wyzwań możemy skutecznie przeciwdziałać dyskryminacji i zapewnić tym młodym ludziom wsparcie, którego potrzebują.

Porozumienie bez przemocy jest niezwykle ważnym narzędziem, zwłaszcza w kontekście młodzieży z doświadczeniem uchodźczym, która często spotyka się z dyskryminacją ze strony rówieśników. Stanowi ono kluczowy element budowania pozytywnych relacji między ludźmi, a także wspierania integracji i akceptacji w różnorodnych społecznościach.

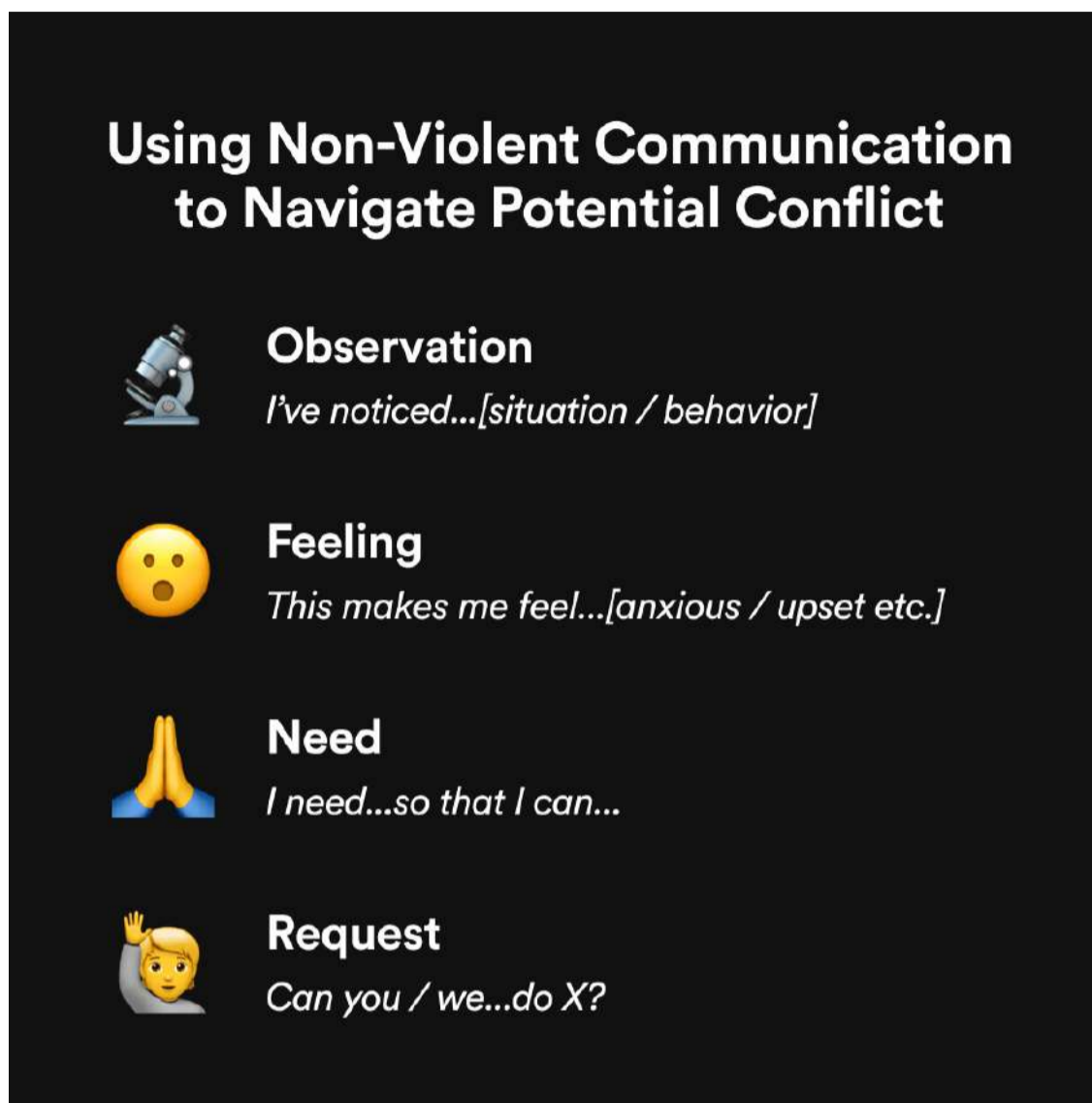
Porozumienie bez przemocy stanowi fundamentalne podejście do rozwiązywania konfliktów i kształtowania pozytywnych relacji między ludźmi. Jego istotą jest oparcie działań na wartościach, takich jak szacunek, empatia i zrozumienie. Kluczowym elementem porozumienia bez przemocy jest aktywne unikanie użycia jakiejkolwiek formy przemocy, niezależnie od jej natury – czy to będzie przemoc fizyczna, słowna, czy emocjonalna.

W kontekście problematyki dyskryminacji, porozumienie bez przemocy przyjmuje wyjątkowe znaczenie. Oznacza ono, że osoby, które doświadczyły uchodźstwa, nie powinny być obiektem negatywnych zachowań ani uprzedzeń ze strony innych ludzi. W praktyce oznacza to rezygnację z wszelkich form uprzedzeń, stereotypów i zachowań dyskryminacyjnych wobec tych osób.

Kluczowym celem porozumienia bez przemocy jest budowanie mostów porozumienia i zrozumienia między różnymi grupami społecznymi. Pomaga to tworzyć bardziej tolerancyjne i akceptujące środowisko, w którym wszyscy mogą czuć się bezpiecznie i szanowane. Jest to istotne zwłaszcza w kontekście młodzieży z doświadczeniem uchodźczym, która często jest narażona na dyskryminację i wykluczenie społeczne. Dlatego

promowanie porozumienia bez przemocy jest kluczowym krokiem w kierunku bardziej sprawiedliwego i zintegrowanego społeczeństwa.

Zdj. https://res.cloudinary.com/dm2r3egzj/image/upload/q_auto,fl_lossy/airtable/attxc3iDIQVv4CuSP

Wspieranie młodzieży, szczególnie tych, którzy przeszli przez trudne doświadczenia, takie jak uchodźstwo i trauma wojenna, wymaga specjalnego podejścia i narzędzi. W dzisiejszym świecie, w którym różnorodność kulturowa i doświadczenia życiowe stają się coraz bardziej widoczne, istnieje pilna potrzeba budowania porozumienia bez przemocy wśród młodzieży. Działania te nie tylko sprzyjają integracji społecznej, ale także przeciwdziałają dyskryminacji i izolacji.

Wskazówki dla osób pracujących z młodzieżą w budowaniu porozumienia bez przemocy:

- Rozpocznij od rozumienia kontekstu

Zanim przystąpisz do pracy z młodzieżą z różnymi doświadczeniami, zrozum ich kontekst życiowy. Dowiedz się o ich historii, przeżyciach i kulturze, z której się wywodzą. To kluczowy krok w budowaniu zaufania i zrozumienia.

- Kreuj bezpieczne przestrzenie

Zapewnij młodzieży bezpieczne przestrzenie do wyrażania swoich myśli i uczuć. To szczególnie ważne dla tych, którzy mogą mieć trudności w komunikacji ze względu na bariery językowe lub traumę. Pozwól im wiedzieć, że ich opinie są ważne i będą wysłuchane.

- Edukacja w działaniu

Organizuj warsztaty i sesje edukacyjne, które pomagają młodzieży zrozumieć znaczenie różnorodności kulturowej i przeciwdziałania dyskryminacji. Zachęcaj do otwartych rozmów na tematy związane z tolerancją i szacunkiem.

- Empatia i słuchanie

Warto kłaść nacisk na rozwijanie umiejętności empatii i aktywnego słuchania. Pomóż młodzieży zrozumieć, jakie uczucia towarzyszą innym osobom i dlaczego ich perspektywy są ważne.

- Wspieraj rozwój osobisty

Ułatwiaj młodzieży rozwijanie umiejętności radzenia sobie ze stresem, rozwiązywania konfliktów i budowania zdrowych relacji. To kluczowe, zwłaszcza dla tych, którzy doświadczyli traumy wojennej.

- Twórz okazje do integracji

Organizuj wydarzenia i aktywności, które integrują młodzież różnych kultur. To doskonała okazja do nawiązywania nowych przyjaźni i zrozumienia innych.

- Zwracaj uwagę na dyskryminację

Bądź czujny na wszelkie przejawy dyskryminacji w grupie. Natychmiast reaguj na takie zachowania i wspieraj ofiary. Dla młodzieży z doświadczeniem uchodźczym, poczucie bezpieczeństwa i wsparcia jest kluczowe.

- Włącz rodziny i społeczność

Nie zapominaj o roli rodzin i społeczności w procesie integracji. Wspieraj również rodziców i opiekunów w zrozumieniu potrzeb swoich dzieci.

- Kontynuuj szkolenia

Pracownicy, nauczyciele i inni profesjonaliści pracujący z młodzieżą powinni regularnie uczestniczyć w szkoleniach z zakresu przeciwdziałania dyskryminacji i budowania porozumienia.

- Promuj wartości równości

Niezależnie od kultury czy pochodzenia, promuj wartości równości, szacunku i tolerancji. Daj przykład i zachęcaj młodzież do przekuwania tych wartości na czyny.

- Śledź postępy

Regularnie monitoruj postępy i reakcje młodzieży na podejmowane działania. Wspólnie z nimi analizujcie, co można poprawić i jak jeszcze skuteczniej budować porozumienie bez przemocy.

Budowanie porozumienia bez przemocy wśród młodych ludzi, zwłaszcza tych z doświadczeniem uchodźczym, wymaga cierpliwości, zrozumienia i determinacji. To proces, który może przynieść pozytywne zmiany nie tylko w życiu młodzieży, ale także w społeczności jako całości.

Język szakala a język żyrafy - klucz do skutecznej komunikacji z młodzieżą z doświadczeniem uchodźstwa

Praca z młodzieżą, zwłaszcza tą, która doświadczyła uchodźstwa i jest często narażona na różne formy dyskryminacji, jest wyzwaniem, które wymaga nie tylko zaangażowania i wiedzy, ale także umiejętności skutecznej komunikacji. W tej dziedzinie istnieją dwa podejścia do komunikacji - język szakala i język żyrafy. Oba te sposoby komunikacji znacząco różnią się od siebie i mają ogromne znaczenie dla budowania zaufania, empatii i skutecznego rozwiązywania konfliktów.

Język szakala, jak sama nazwa wskazuje, często prowadzi do konfrontacji, oskarżeń i eskalacji konfliktów. Jest to sposób komunikacji obarczony osądami, krytyką i manipulacją. W przypadku młodzieży z doświadczeniem uchodźstwa, którzy często doświadczają trudności adaptacyjnych i stykają się z dyskryminacją, używanie języka szakala może jedynie pogłębić problemy i prowadzić do izolacji.

Język żyrafy, z drugiej strony, to podejście oparte na empatii, szacunku i zrozumieniu. Jest to komunikacja, która stawia na dialog, słuchanie drugiej strony i wyrażanie swoich uczuć i potrzeb w sposób klarowny. W przypadku młodzieży z doświadczeniem uchodźstwa, język żyrafy może stanowić klucz do budowania zaufania, pomagając im w procesie adaptacji, integracji społecznej oraz radzeniu sobie z trudnościami.

Język Szakala:

Język szakala to termin używany w ramach Porozumienia Bez Przemocy (Nonviolent Communication, NVC), by opisać sposób komunikacji, który jest często obarczony osądzaniem, krytyką, atakiem i manipulacją. Kiedy osoba używa języka szakala, jej komunikacja jest skoncentrowana na oskarżeniu drugiej strony, wywieraniu presji, podnoszeniu głosu lub używaniu słów, które mogą sprawić, że druga osoba poczuje się winna lub zraniona. Typowe cechy języka szakala to używanie fraz typu „tylko” i „zawsze”, które generalizują zachowanie drugiej osoby, co prowadzi do eskalacji konfliktu.

Przykłady języka szakala mogą obejmować zdania takie jak: „Znowu to zrobiłeś! Jesteś naprawdę nieodpowiedzialny!” lub „Zawsze myślisz tylko o sobie!”.

Kiedy stosujemy język szakala, trudno jest nam zrozumieć stan drugiej osoby, jej uczucia i potrzeby. To może prowadzić do dalszych konfliktów, braku porozumienia i utraty zdolności do konstruktywnej komunikacji.

Język Żyrafy:

Język żyrafy, w kontekście Porozumienia Bez Przemocy, jest przeciwnością języka szakala. To sposób komunikacji oparty na empatii, szacunku i zrozumieniu. Osoba posługująca się językiem żyrafy stara się zrozumieć uczucia i potrzeby drugiej osoby, wyraża swoje uczucia i potrzeby w sposób klarowny i bez osądów. Skupia się na dialogu, rozwiązywaniu problemów i osiągnięciu porozumienia.

Podstawą języka żyrafy są cztery kroki NVC:

1. Obserwacja

Rozpoczynamy od konkretnej obserwacji danej sytuacji lub zachowania bez oceniania, osądzania czy interpretacji. Obserwacje opisują fakty, które są widoczne i mierzalne.

2. Uczucie

Następnie wyrażamy uczucia, które towarzyszą nam w danej sytuacji. Ważne jest, aby uczucia były wyrażane w sposób uczciwy i bez oskarżeń.

3. Potrzeba

Wyrażamy swoje potrzeby, które są związane z daną sytuacją. Potrzeby to uniwersalne dążenia, które kierują naszymi działaniami.

4. Prośba

Na koniec formułujemy konkretne i pozytywne prośby odnośnie do tego, co można zrobić, aby zaspokoić nasze potrzeby. Prośby są wyrażane w taki sposób, aby były klarowne i jasne dla drugiej osoby.

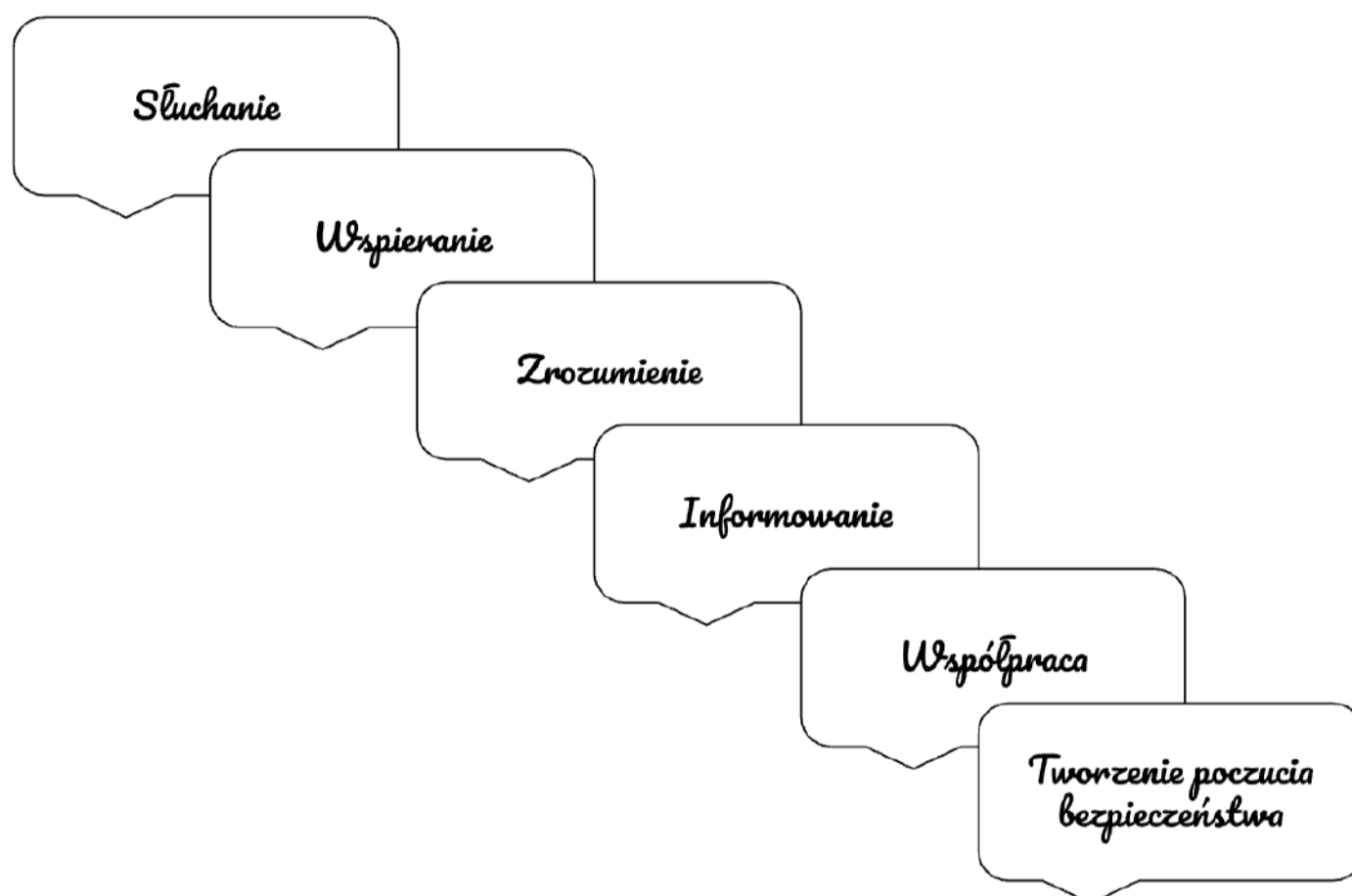
W praktyce, język żyrafy skupia się na budowaniu empatycznego i szacunkowego dialogu, który pomaga rozwiązywać konflikty, budować relacje i osiągać porozumienie między ludźmi. Jest to szczególnie istotne w przypadku pracowników młodzieżowych, ponieważ umożliwia tworzenie bezpiecznych i wspierających przestrzeni dla młodzieży, zwłaszcza tych z doświadczeniem uchodźstwa, gdzie empatia i zrozumienie odgrywają kluczową rolę w procesie adaptacji i integracji. Dzięki językowi żyrafy można budować zdrowsze i bardziej harmonijne relacje interpersonalne oraz unikać eskalacji konfliktów

Gdy nastolatek z doświadczeniem uchodźstwa doświadcza dyskryminacji, ważne jest, aby pracownicy młodzieżowi i opiekunowie zareagowali odpowiednio i wspierali go w trudnych sytuacjach.

Co można zrobić?

Rozpocznij reakcję od uważnego słuchania nastolatka. Pozwól mu swobodnie opowiedzieć o swoim doświadczeniu i uczuciach. Okazując empatię, staraj się zrozumieć, jakie emocje towarzyszą nastolatkowi w związku z sytuacją. Upewnij się, że jesteś dostępny, aby wysłuchać go w dowolnym momencie, gdy będzie tego potrzebował. Jeśli sytuacja wymaga natychmiastowej interwencji, przekonaj się, że nastolatek jest w bezpiecznym miejscu i nie jest już narażony na dyskryminację lub przemoc. Wspieraj go emocjonalnie i fizycznie, dając mu poczucie bezpieczeństwa. Głęboko zastanów się nad kulturowym i społecznym kontekstem, z jakim młodzież uchodźcza może się wiązać. To pomoże zrozumieć, jakie dodatkowe wyzwania może ona spotkać. Szanuj różnice kulturowe i bądź świadomy, że mogą one wpływać na reakcje i zachowania nastolatka. Jeśli dyskryminacja miała miejsce w instytucji, takiej jak szkoła, placówka pracy lub organizacja społeczna, działaj zgodnie z politykami i przepisami dotyczącymi przeciwdziałania dyskryminacji. Współpracuj z odpowiednimi instytucjami w celu zgłoszenia i rozwiązania sytuacji. Przedstaw nastolatkowi informacje na temat jego praw i dostępnych zasobów wsparcia. To może obejmować informacje o instytucjach, organizacjach lub grupach, które pomagają ofiarom dyskryminacji. Wspomóż go w zrozumieniu, że dyskryminacja jest nieakceptowalna i że ma wsparcie w jej przeciwdziałaniu. Jeśli to jest odpowiednie i w interesie nastolatka, współpracuj z jego rodziną, aby zapewnić kompleksowe wsparcie. Rodzina może być cennym źródłem wsparcia emocjonalnego i może pomóc w radzeniu sobie z trudnościami. Rozważ organizację warsztatów i szkoleń dotyczących tolerancji, różnorodności i przeciwdziałania dyskryminacji dla młodzieży. Takie inicjatywy mogą pomóc w zwiększeniu świadomości wśród rówieśników i promowaniu poszanowania innych. W przypadku, gdy nastolatek boryka się z traumą lub stresem związanym z sytuacją, zapewnij mu informacje o dostępnych usługach psychologicznych lub terapeutycznych. Pomoc psychologiczna może być niezwykle skuteczna w radzeniu sobie z trudnymi przeżyciami i wspieraniu zdrowego rozwoju emocjonalnego. Zachowuj szczegółową dokumentację zdarzenia i wszelkich działań podjętych w celu przeciwdziałania dyskryminacji. Dokumentacja ta może być przydatna w przypadku ewentualnych dalszych działań prawnych czy interwencji. Długofalowo dąż do stworzenia środowiska, w którym młodzież z doświadczeniem uchodźstwa czuje się akceptowana i wspierana. To może obejmować programy integracyjne i edukacyjne, a także promowanie kultury szacunku w społeczności, gdzie różnorodność jest doceniana i respektowana.

Skuteczne działania w przypadku dyskryminacji wobec młodzieży z doświadczeniem uchodźstwa wymagają wrażliwości, empatii i zrozumienia, które wspólnie tworzą bezpieczne miejsce do rozwoju i integracji społecznej tych młodych ludzi.

Zdj. Opracowanie własne

Reagowanie na przypadki dyskryminacji wobec nastolatków z doświadczeniem uchodźstwa to proces wymagający wielu delikatnych działań i zrozumienia specyficznych potrzeb tych młodych ludzi. Pracownicy młodzieżowi i opiekunowie odgrywają kluczową rolę w zapewnieniu wsparcia i ochrony dla młodzieży w takich sytuacjach.

Jednym z głównych wniosków jest konieczność słuchania i okazywania empatii wobec nastolatków. Pozwala to na zrozumienie ich perspektywy i uczuć oraz budowanie zaufania, co jest niezwykle istotne w procesie wsparcia.

Natychmiastowa reakcja na sytuacje wymagające interwencji jest priorytetem, aby zapewnić bezpieczeństwo młodzieży. Jednak długofalowe działania, takie jak organizowanie warsztatów, edukacja o różnorodności, czy promowanie kultury szacunku, również odgrywają ważną rolę w tworzeniu bardziej akceptującego środowiska.

Zrozumienie kulturowego i społecznego kontekstu młodzieży z doświadczeniem uchodźstwa pomaga dostosować wsparcie do ich potrzeb. Współpraca z rodziną oraz dostarczanie informacji o prawach i zasobach wsparcia to kolejne kluczowe elementy w procesie reagowania na dyskryminację.

Wsparcie psychologiczne i terapeutyczne może pomóc młodzieży w radzeniu sobie z traumą i stresem związanym z sytuacją dyskryminacji. Prowadzenie dokładnej dokumentacji jest istotne, aby zachować przejrzystość i dostęp do informacji w razie ewentualnych dalszych działań prawnych.

Warto podkreślić, że walka z dyskryminacją i promowanie akceptacji oraz tolerancji wymaga zaangażowania całej społeczności, nie tylko pracowników młodzieżowych. Długofalowe cele obejmują tworzenie środowiska, w którym młodzież z doświadczeniem uchodźstwa czuje się akceptowana i wspierana, co przyczynia się do ich zdrowego rozwoju i integracji społecznej.

Dodatkowym aspektem do uwzględnienia jest rola edukacji i budowania świadomości w społeczności dotyczącej problemów, z jakimi borykają się nastolatki z doświadczeniem uchodźstwa. Promowanie wartości równości, szacunku i akceptacji od najmłodszych lat może przyczynić się do zmniejszenia przypadków dyskryminacji w przyszłości. Dlatego też kontynuowanie działań edukacyjnych i informacyjnych jest niezwykle ważne.

Podsumowując, skuteczne reagowanie na dyskryminację wobec nastolatków z doświadczeniem uchodźstwa wymaga wielowymiarowego podejścia, uwzględniającego zarówno natychmiastową pomoc, jak i długoterminowe działania mające na celu budowanie akceptującego i wspierającego środowiska społecznego. Warto kontynuować badania nad tym tematem oraz wymieniać się najlepszymi praktykami, aby skutecznie chronić prawa i dobro młodych ludzi z doświadczeniem uchodźstwa.

CZĘŚĆ DRUGA

W tej części przedstawione zostaną wytyczne do wykorzystania grywalizacji jako metody reagowania na dyskryminację rówieśniczą. Ta część zawiera scenariusze sześciu warsztatów dla młodzieży mających na celu zwalczanie dyskryminacji i radykalizacji, nawiązanie dialogu międzykulturowego, budowanie postawy empatii.

„Grywalizacja to wykorzystanie elementów gier i technik projektowania gier w kontekście niezwiązanym z grami, mające na celu angażowanie ludzi, motywowanie do działania, pobudzanie do nauki i rozwiązywania problemów przy osiągnięciu przy tym pożądanym zachowań lub innych założonych celów.” (Źródło: <https://pl.wikipedia.org/wiki/Grywalizacja>).

Zdj. https://www.hurix.com/wp-content/uploads/2019/04/Image_1-33.jpg

Grywalizacja jest dynamiczny koncept, który sięga głębiej niż tradycyjne gry. To tworzenie przyjemności, emocji i zaangażowania poprzez implementację charakterystycznych dla gier elementów w różnych obszarach życia.

Oznacza to nic innego, jak wykorzystanie mechanizmów znanych z gier do motywowania i angażowania ludzi w rozmaite działania, które w innym przypadku mogłyby być mniej atrakcyjne lub mniej interesujące. Elementy gry, takie jak punkty, zadania, rywalizacja i nagrody, są wprowadzane w kontekście nie rywalistycznym, takim jak edukacja, praca, zdrowie czy społeczeństwo.

W grach, gracze często ścigają się o osiągnięcie celu, zdobywanie punktów i nagród oraz pokonywanie wyzwań. W grywalizacji te same mechanizmy są używane do motywowania ludzi. Na przykład, w aplikacji do nauki języków, użytkownik może zdobywać punkty za prawidłowe odpowiedzi, awansować na wyższe poziomy i konkurować z innymi użytkownikami na globalnej liście rankingowej.

Grywalizacja wykorzystywana może być w różnych dziedzinach:

- Edukacja formalna i pozaformalna

W szkołach i na uczelniach grywalizacja może być używana do motywowania uczniów do nauki. Na przykład, nauka matematyki może stać się bardziej atrakcyjna, gdy uczniowie rywalizują ze sobą w rozwiązywaniu zadań i zdobywaniu punktów.

- Integracja pracownicza

W firmach grywalizacja może zwiększać motywację pracowników. Programy nagradzania i konkursy mogą pomóc w osiągnięciu celów i zwiększeniu wydajności.

- Profilaktyka zdrowia

Aplikacje i urządzenia do śledzenia zdrowia często wykorzystują grywalizację, aby zachęcić ludzi do aktywności fizycznej i dbania o swoje zdrowie.

Zdj. <https://s3.amazonaws.com/a.storyblok.com/f/64010/600x342/f4f8f1fed4/best-gamification-apps-for-your-small-business-thumbnail.png>

Grywalizacja jest dynamicznym narzędziem, które może być dostosowane do różnych kontekstów i potrzeb, aby zwiększyć uczestnictwo i zaangażowanie. Korzyści płynące ze stosowania tego narzędzia to:

1. Motywacja i zaangażowanie

Grywalizacja może być używana do zwiększenia motywacji i zaangażowania uczestników. Elementy takie jak punkty, odznaki, rankingi czy nagrody działają jako bodźce, które skłaniają ludzi do aktywności i dążenia do celów.

2. Edukacja

W dziedzinie edukacji grywalizacja może uczynić proces nauki bardziej atrakcyjnym i efektywnym. Uczniowie są bardziej zmotywowani, gdy uczestniczą w rywalizacyjnych grach edukacyjnych, a także mogą lepiej zapamiętywać informacje dzięki zastosowaniu tych elementów.

3. Poprawa umiejętności

Grywalizacja może pomóc w doskonaleniu umiejętności, poprzez stawianie wyzwań i nagradzanie osiągnięć. W dziedzinach takich jak nauka języków obcych czy rozwijanie umiejętności zawodowych, grywalizacja może zachęcać do regularnego ćwiczenia.

4. Współpraca

Choć rywalizacja jest często istotną częścią grywalizacji, może ona także promować współpracę. Gry, które nagradzają działania grupowe i interakcję społeczną, mogą budować więzi między uczestnikami.

5. Monitorowanie postępów

Dzięki grywalizacji można skutecznie monitorować postępy uczestników. Systemy oceny i raportowania pozwalają zarówno uczestnikom, jak i organizatorom, śledzić osiągnięcia i efektywność działań.

6. Rozrywka

Grywalizacja może sprawić, że zadania, które w innych okolicznościach byłyby uważane za nudne lub rutynowe, stają się bardziej zabawne i atrakcyjne. To może poprawić jakość czasu spędzonego na pracy czy nauce.

7. Lepsza komunikacja

Grywalizacja może pomóc w poprawie komunikacji między uczestnikami. Elementy rywalizacji i współzawodnictwa mogą zachęcać do aktywnego udziału w interakcjach.

8. Rozwój umiejętności społecznych

Grywalizacja może pomóc w rozwoju umiejętności społecznych, takich jak rozwiązywanie konfliktów, negocjacje czy zarządzanie czasem, poprzez interakcję z innymi uczestnikami.

Skuteczność grywalizacji zależy od odpowiedniego dostosowania do konkretnego kontekstu i potrzeb uczestników.

Grywalizacja wśród młodzieży to podejście, które zdobywa coraz większą popularność jako narzędzie edukacyjne, motywacyjne i rozrywkowe. Oznacza ono wykorzystanie elementów gier, takich jak rywalizacja, punkty, nagrody i mechanizmy rozgrywki, w różnych aspektach życia młodych ludzi, od nauki po aktywność społeczną. Grywalizacja przynosi szereg korzyści, które wpływają pozytywnie na rozwój młodzieży.

- Jest ona silnym bodźcem motywacyjnym. Młodzież jest bardziej skłonna do wykonywania zadań, gdy wiąże się to z możliwością zdobywania punktów lub nagród. To z kolei prowadzi do większego zaangażowania w naukę, sport, działalność społeczną i inne dziedziny.
- Sprzyja rozwojowi różnorodnych umiejętności, takich jak rozwiązywanie problemów, zdolność do podejmowania decyzji, myślenie krytyczne i kreatywne. Młodzież ucząc się w ramach gry, rozwija te umiejętności w naturalny i efektywny sposób.
- W wielu grach grywalizacyjnych istnieje element współpracy. Młodzież uczy się efektywnie komunikować, negocjować i pracować w zespole, co jest niezwykle ważne w życiu codziennym i w przyszłej karierze.
- Daje młodzieży możliwość wyznaczania sobie celów, dążenia do nich i mierzenia postępów. To rozwija umiejętność samodyscypliny i planowania.

- W grach, młodzież często musi podejmować decyzje, które mają swoje konsekwencje. To pomaga im rozwijać umiejętność oceny sytuacji i podejmowania świadomych decyzji.
- Zachęca do eksperymentowania i kreatywnego myślenia. Młodzież ma możliwość rozwiązywania problemów w innowacyjny sposób.
- Integruje grupę, pomaga nawiązywać nowe relacje lub pogłębiać już istniejące. Uczy empatii, szacunku do drugiej osoby, a także otwartości na inne, nowe, nieznanne.

Kluczowym jest dbanie o to, aby stosować grywalizację w sposób odpowiedni i z umiarem, zachowując równowagę między rywalizacją a współpracą oraz kładąc nacisk na wartości takie jak fair play, uczciwość i szacunek dla innych.

Jednym z doskonałych przykładów grywalizacji są gry miejskie.

Gra miejska

Gra miejska to innowacyjna odmiana dobrze znanych i uwielbianych przez dzieci, młodzież, ale i dorosłych - podchodów. Tutaj rozgrywka odbywa się na terenie miasta lub innej przestrzeni publicznej. Elementy rzeczywistości, takie jak tłumy ludzi czy charakterystyczne miejsca, łączą się z rzeczywistością wirtualną, która pozwala młodym ludziom poczuć się swobodnie.

Co istotne, gra miejska stanowi atrakcyjne narzędzie edukacyjne, które pozwala na przekazywanie treści w przystępny i angażujący sposób. Niewątpliwą zaletą gier miejskich jest możliwość „wprowadzania” różnorodnych treści w atrakcyjnej formie. Przykładowo, uczestnicy gry miejskiej mogą ratować planetę przed katastrofą klimatyczną, lub rozwiązywać zadania matematyczne, wcielając się jednocześnie w role bohaterów. Możliwości są praktycznie nieograniczone, a samo uczestnictwo w takiej rozgrywce jest nie tylko przyjemne, ale także edukacyjne. Gra miejska może zawierać treści z zakresu ekologii, historii czy matematyki. Poprzez atrakcyjną formę rozgrywki, uczestnicy rozwijają kluczowe kompetencje, jednocześnie integrując się i spędzając czas na świeżym powietrzu, co stanowi zdrową alternatywę dla świata wirtualnego. Dodatkowym atutem jest możliwość stopniowego wprowadzania młodzieży do samodzielnego układania gier miejskich, co pozwala im na większe zaangażowanie oraz na rozwijanie wyobraźni i umiejętności planowania i przewidywania.

Gry miejskie stały się w ostatnich latach niezwykle popularnym narzędziem, często wykorzystywanym w nowoczesnej edukacji. Tajemnicą ich sukcesu są elementy zabawy i rywalizacji, ale i integracji.

W grach miejskich nie ma również bariery językowej. Jest to idealne narzędzie do wypracowania integracji międzykulturowej, zwalczania dyskryminacji, rozwijania tolerancji, nauki współpracy rówieśniczej, co jest niezwykle cenne.

W grach miejskich ograniczeniem jest jedynie nasza wyobraźnia, a możliwości są niemal nieograniczone.

Zdj. https://d-art.ppstatic.pl/kadry/k/r/ca/24/54b1443bc7442_o_medium.jpg

Gry miejskie, zwane również grami terenowymi lub grami miejskimi na świeżym powietrzu, to forma rozrywki, w której uczestnicy biorą udział w interaktywnych zabawach na terenie miasta lub innego miejsca publicznego. Gry miejskie łączą w sobie elementy rozrywki, rywalizacji i eksploracji miejskich przestrzeni.

Oto kilka kluczowych cech i aspektów gier miejskich:

- Lokalizacja

Gry miejskie odbywają się w konkretnym geograficznym obszarze, zazwyczaj w mieście, parku, dzielnicy lub innym miejscu publicznym. To miejsce staje się areną rozrywki, a uczestnicy poruszają się po nim, aby rozwiązywać zadania i wykonywać misje.

- Interakcja z rzeczywistością

Gry miejskie łączą wirtualny świat z rzeczywistym otoczeniem. Uczestnicy używają smartfonów, tabletów lub innych urządzeń mobilnych, aby uzyskać dostęp do informacji, wskazówek, a czasem także do wirtualnych elementów gry, takich jak znaki, postacie czy przedmioty, które widzą na ekranach swoich urządzeń.

- Rozwiązywanie zagadek i wykonywanie zadań

Gry miejskie często wymagają rozwiązywania zagadek, łamigłówek lub wykonywania konkretnych zadań. Mogą to być zadania logiczne, matematyczne, kreatywne, fizyczne czy związane z wiedzą ogólną.

- Rywalizacja lub współpraca

Gry miejskie mogą być rywalizacyjne, gdzie uczestnicy rywalizują ze sobą o zdobycie punktów lub osiągnięcie określonego celu. Jednak mogą także promować współpracę, gdzie gracze muszą pracować razem, aby osiągnąć sukces.

- Narracja i historia

Gry miejskie często posiadają narrację lub historię, która prowadzi uczestników przez rozrywkę. Ta opowieść może być związana z miejscem, w którym gra ma miejsce, lub być zupełnie fikcyjna.

- Eksploracja miejskiej przestrzeni

Jednym z ważnych elementów gier miejskich jest eksploracja i odkrywanie miejsc, które uczestnicy mogli wcześniej przeoczyć. Gry zachęcają do odkrywania nowych zakątków miasta.

- Wielorakość form gier

Gry miejskie przyjmują wiele różnych form i tematów. Mogą to być łamigłówki, poszukiwania skarbów, gry fabularne i wiele innych.

- Zastosowania

Gry miejskie mogą być stosowane w różnych celach, od czystej rozrywki i rekreacji po edukację, marketing, promowanie miejsc turystycznych czy budowanie więzi społecznych.

Gry miejskie stanowią ciekawą alternatywę dla tradycyjnych form rozrywki i pozwalają na aktywną integrację z otoczeniem miejskim.

Zdj. <https://bartbo.pl/wp-content/uploads/2022/01/gra-miejska-orientering-dla-firm-08.jpeg>

Gry miejskie są wyjątkowo skutecznym narzędziem w przekazywaniu różnorodnych treści a są dość proste w stworzeniu. To doskonałe narzędzie edukacyjne i sprawdza się idealnie czy w nauce matematyki, czy też w budowaniu relacji.

Zaprojektowanie i stworzenie własnej gry miejskiej jest niezwykle budującym i kreatywnym doświadczeniem. Dodatkowo zaproszenie do jej tworzenia młodych ludzi pozwala poczuć się twórcami, zwiększa zaangażowanie a także pobudza ich wyobraźnię i kreatywność. To narzędzie do rozwijania umiejętności zarządzania i współpracy.

Tu warto podkreślić, że tworzenie własnej gry miejskiej wcale nie jest tak skomplikowane, jak mogłoby się wydawać. Wystarczy odrobina zaangażowania, dobrej chęci, trochę czasu i można stworzyć coś wyjątkowego.

Tworzenie własnej gry miejskiej to szansa na wyrażenie swojej kreatywności, zrealizowanie swoich pomysłów i dostarczenie niezapomnianych chwil grupie.

W tym miejscu przedstawione zostanie, jak krok po kroku zaplanować, przygotować i przeprowadzić własną grę miejską. Jak określić cele, wybrać grupę docelową, stworzyć wciągającą fabułę, zaprojektować trasę, tworzyć fascynujące zadania i wiele więcej.

Tworzenie własnej gry miejskiej to szansa na budowanie relacji, nauki się przez zabawę i niezapomnianych emocji. Tu wizja może stać się rzeczywistością i zapewnić niezapomniane doświadczenia

Tworzenie gry miejskiej - etapy

• Etap 1 - określenie celu gry

Podstawą udanego planowania gry miejskiej jest jasne określenie jej celu. To, co chcesz osiągnąć, będzie kluczowym wytycznym podczas planowania wszystkich innych aspektów gry. Skoncentruj się na tym, co chcesz przekazać uczestnikom, czy to ma być doświadczenie edukacyjne, integracyjne czy rozrywkowe.

Podczas definiowania celu, zwróć szczególną uwagę na to, by był on realistyczny i osiągalny w ramach gry miejskiej. Unikaj zbyt ogólnych celów, takich jak „zabawa dla wszystkich”. Najlepiej sprawdza się konkretny cel, na przykład „zwiększenie wiedzy uczestników na temat historii lokalnej”.

Przykład:

Założmy, że naszym celem jest edukacja młodzieży w zakresie historii lokalnej i promowanie aktywnego zwiedzania miasta.

• Etap 2 - wybór grupy docelowej gry

Grupa docelowa to uczestnicy, do których kierujesz grę miejską. Musisz dokładnie zidentyfikować tę grupę, ponieważ wpłynie to na wiele aspektów gry, takie jak poziom trudności, treść czy komunikacja.

Podczas wyboru grupy docelowej, zwróć uwagę na ich wiek, poziom umiejętności, zainteresowania i potrzeby. To istotne, aby dostosować grę do uczestników. Unikaj planowania gry z myślą o zbyt szerokim spektrum uczestników, gdyż może to skomplikować dostosowanie gry do ich potrzeb.

Przykład:

Nasza gra będzie przeznaczona dla uczniów szkół średnich w wieku od 15 do 18 lat.

• Etap 3 - tworzenie fabuły gry

Fabuła gry stanowi jej serce i nadaje sens działaniom uczestników. To opowieść, która będzie towarzyszyć im przez całą grę. Ważne jest, aby fabuła była spójna i wciągająca.

Podczas tworzenia fabuły, zwracaj uwagę na to, aby była dostosowana do grupy docelowej i celu gry. Unikaj fabuł, które są zbyt skomplikowane lub niezrozumiałe dla uczestników. Najlepiej sprawdzają się fabuły, które angażują uczestników emocjonalnie i kreatywnie.

Przykład:

Nasza gra opowie historię tajemniczego zaginięcia artefaktu związanej z historią miasta. Uczestnicy zostaną wcieleni w rolę detektywów, którzy muszą odnaleźć zaginiony artefakt, rozwiązując przy tym różnego rodzaju zagadki i zadania.

- **Etap 4 - projektowanie trasy gry**

Trasa gry to fizyczny szlak, który uczestnicy będą podążać, aby rozwiązać zagadki i zadania. Musisz dokładnie zaplanować trasę, uwzględniając bezpieczeństwo uczestników i interesujące punkty kontrolne.

Podczas projektowania trasy, zwracaj uwagę na to, aby była ona klarowna i łatwa do śledzenia. Unikaj zbyt długich tras, które mogą zmęczyć uczestników. Najlepiej sprawdzają się trasy, które prowadzą przez ciekawe miejsca związane z fabułą gry.

Przykład:

Trasa gry poprowadzi uczestników przez najważniejsze zabytki miasta, takie jak muzea, place i pomniki.

- **Etap 5 - tworzenie zadań i wyzwań**

Zadania i wyzwania stanowią główny element gry miejskiej. To tutaj kształtuje się główny przekaz gry. Tworząc zadania, zwracaj uwagę na ich zróżnicowanie i poziom trudności.

Zadania powinny być dostosowane do grupy docelowej i celu gry. Unikaj zadań, które są zbyt trudne lub zbyt łatwe. Najlepiej sprawdzają się zadania, które angażują uczestników intelektualnie, emocjonalnie lub fizycznie.

Przykład:

Na punktach kontrolnych uczestnicy muszą rozwiązywać różnorodne zadania, takie jak łamigłówki matematyczne, pytania quizowe dotyczące historii miasta lub zadania logiczne.

- **Etap 6 - przygotowanie materiałów**

Teraz, gdy masz już sprecyzowane cele, grupę docelową, fabułę, trasę i zadania, czas przygotować konkretne materiały, które będą potrzebne podczas gry. To obejmuje mapy, karty z zadaniami, oznaczenia punktów kontrolnych i nagrody.

Zwracaj uwagę na to, aby materiały były czytelne, estetyczne i łatwe do użytku przez uczestników. Unikaj zbyt skomplikowanych materiałów, które mogą wprowadzić zamieszanie w trakcie gry. Najlepiej sprawdza się prostota i funkcjonalność materiałów.

Przykład:

Przygotowujemy mapy miasta z zaznaczonymi punktami kontrolnymi, karty z zadaniami, oznaczenia punktów kontrolnych i nagrody dla zwycięzców.

• Etap 7 - testowanie i poprawki

Zanim rozpoczniesz grę z uczestnikami, przeprowadź test, aby upewnić się, że wszystko działa sprawnie i logicznie. To czas na eliminowanie ewentualnych problemów i udoskonalenie gry.

Podczas testowania, zwracaj uwagę na reakcje uczestników i obserwuj, czy wszystkie elementy gry działają zgodnie z planem. Unikaj wprowadzania większych zmian w ostatniej chwili, ale bądź gotowy do drobnych poprawek.

Przykład:

Zorganizuj testową grę z grupą przyjaciół lub współpracowników, aby sprawdzić, czy trasa jest klarowna, a zadania odpowiednio trudne.

• Etap 8 - przeprowadzenie gry

Przyszła czas na właściwe przeprowadzenie gry. Bądź przygotowany na nadzorowanie i wspieranie uczestników.

Podczas samej gry, zwracaj uwagę na to, aby jasno komunikować zasady i instrukcje. Unikaj sytuacji, w których uczestnicy mogą być dezorientowani lub sfrustrowani. Najlepiej sprawdza się aktywny nadzór nad przebiegiem gry.

Przykład:

Rozpocznij grę, zapewniając uczestnikom jasne zasady i instrukcje.

- **Etap 9 - podsumowanie i nagrody**

Po zakończeniu gry przeprowadź podsumowanie, podziękuj uczestnikom za udział i wręcz nagrody lub wyróżnienia.

Podczas podsumowania, zwracaj uwagę na to, aby uczestnicy mieli okazję do wyrażenia swoich opinii na temat gry. Unikaj zbyt długich podsumowań, ale upewnij się, że uczestnicy odejdą z pozytywnym uczuciem i satysfakcją z udziału w grze. Najlepiej sprawdza się wdzięczność i uznanie zaangażowania uczestników.

Przykład:

Nagródź zwycięzców specjalnymi upominkami, a wszystkim uczestnikom wydrukuj dyplomy za udział w grze.

Podsumowanie i nagrody kończą grę w pozytywny sposób i pozostawiają uczestnikom dobrą pamięć. Dobrze jest również zapytać o informację zwrotną. Podczas planowania gry miejskiej pamiętaj, że elastyczność i otwartość na zmiany są kluczowe. Ewaluacja zapewnia powodzenie w tworzeniu nowej gry miejskiej. Uwzględniając uwagi i sugestie oraz potrzeby uczestników kolejna gra ma szansę odnieść jeszcze większy sukces.

Zdj. <https://wycieczki-bieszczady.pl/wp-content/uploads/Gra-terenowa-w-Bieszczadach-Zwierz%C5%84-19-1.jpg>

SCENARIUSZE GIER MIEJSKICH

W tej części zaprezentowane zostaną gotowe scenariusze gier miejskich. Stanowią źródło inspiracji i propozycje do wykorzystania w różnych kontekstach – od celów edukacyjnych po rozrywkę. Gry miejskie oferują fascynującą możliwość zaangażowania uczestników do aktywności na świeżym powietrzu, rozwijania umiejętności społecznych i integracji grupy.

Gry miejskie, oprócz swojej rozrywkowej strony, mają ogromny potencjał jako narzędzie do przeciwdziałania dyskryminacji i radykalizacji wśród młodzieży. Poprzez tworzenie gier, które promują wartości takie jak tolerancja, współpraca, zrozumienie kulturowe i szacunek do innych, możemy skutecznie kształtować postawy społeczne i przeciwdziałać negatywnym zachowaniom.

Oferują możliwość kreowania scenariuszy, w których uczestnicy zostają stawiani przed sytuacjami wymagającymi empatii i rozwiązywania problemów zespołowych. Dzięki temu mogą rozwijać umiejętności społeczne, uczyć się szanować odmienności i doceniać różnorodność. Dodatkowo, gry te mogą być używane jako platforma do otwartych dyskusji na tematy związane z równością, różnorodnością kulturową i społeczną.

W kontekście młodzieży, która jest szczególnie podatna na wpływy i eksperymentowanie z różnymi ideologiami, gry miejskie mogą stanowić bezpieczne i konstruktywne środowisko do budowania wartości opartych na poszanowaniu drugiego człowieka. Edukacja przez zabawę ma potencjał nie tylko zmniejszyć ryzyko radykalizacji, ale także wzbogacić młodych ludzi o umiejętności niezbędne do życia w coraz bardziej zglobalizowanym i zróżnicowanym społeczeństwie.

Gotowe scenariusze stanowią punkt wyjścia, który można dostosować do indywidualnych potrzeb i celów. Możliwe jest modyfikowanie zadań, zmienianie tras, dostosowywanie ich do różnych grup wiekowych lub tematów. Eksperymentowanie pozwala na stworzenie idealnego doświadczenia dla konkretnej grupy.

Scenariusz nr 1

Gra miejska „Śladami Kultury Świata”

Grupa Docelowa: Uczestnicy gry to młodzież w wieku 14-18 lat. Minimalna liczba uczestników, aby rozpocząć grę, wynosi 20 osób, które zostaną podzielone na zespoły składające się z 4-5 uczestników. Istnieje możliwość dostosowania liczby uczestników w zespołach poprzez zmniejszenie liczby osób w drużynie, jeśli zajdzie taka potrzeba.

Uwaga: W przypadku starszej młodzieży sugerowane jest dostosowanie poziomu trudności zadań lub zwiększenie liczby punktów kontrolnych, aby gra pozostała atrakcyjna i ekscytująca dla uczestników.

Cel Gry:

- ★ Promowanie zrozumienia i szacunku dla różnorodności kulturowej.
- ★ Promowanie dialogu międzykulturowego i zrozumienia innych kultur.
- ★ Zachęcanie do eksploracji różnorodności kulturowej miasta.
- ★ Wspieranie współpracy i rozwiązywania problemów w zespole.
- ★ Zachęcanie do poznawania różnych tradycji i zwyczajów.
- ★ Rozwijanie umiejętności komunikacji i pracy w zespole.
- ★ Integracja uczestników w atmosferze wzajemnego szacunku.
- ★ Nauka nawigacji w oparciu o mapę.

Czas trwania: Około 2-4 godzin.

Miejsce: Akcja gry toczy się w centrum miasta. Cała rozgrywka ma miejsce na wyznaczonym obszarze, który zostanie przekazany każdemu zespołowi

w formie osobnej mapy. Na tej mapie znajduje się 6 punktów kontrolnych, a każdy z tych punktów kryje w sobie specjalne zadanie związanym z kulturą i tradycjami danego kraju.

Uwaga: Upewnij się, że każdy punkt kontrolny jest wyraźnie oznakowany, aby uczestnicy mogli łatwo je zlokalizować. Rozważ dodanie rekwizytów lub charakterystycznych elementów wizualnych do punktów kontrolnych, co zwiększy atrakcyjność gry.

Przed rozpoczęciem gry:

- ★ Dostarcz uczestnikom klarowne instrukcje dotyczące obszaru, na którym będą działać.
- ★ Dostarcz uczestnikom mapy obszaru, na którym toczy się gra, np. wydrukowane z Google Maps, aby ułatwić nawigację. Wyjaśnij pojęcie skali geograficznej.
- ★ Poinformuj uczestników o potencjalnych zagrożeniach na terenie, na którym będą działać.
- ★ Określ punkt początkowy i końcowy gry, upewniając się, że uczestnicy jasno rozumieją, gdzie się znajdują te punkty i jak do nich dotrzeć.
- ★ Prowadzący mają za zadanie monitorować przebieg gry, udzielać niezbędnych wskazówek oraz kontrolować czas. Powinni być dostępni dla uczestników w razie pytań lub potrzeby pomocy.

Przebieg gry:

- ★ Na początku gry zapoznaj uczestników z regulaminem, który zawiera zasady, określa czas trwania oraz wyjaśnia wymagania do ukończenia gry. Należy się upewnić, że wszyscy uczestnicy rozumieją i akceptują te zasady.
- ★ Upewnij się, że każdy uczestnik ma zapisany numer prowadzącego w swoim telefonie komórkowym.
- ★ Sprawdź, czy telefony komórkowe uczestników są naładowane i gotowe do użycia.

- ★ Podziel uczestników na grupy składające się z 4-5 osób.
- ★ Każda grupa otrzymuje mapę z zaznaczonymi punktami kontrolnymi w mieście oraz Tajemniczy List (dołączony do scenariusza).
- ★ Celem gry jest odnalezienie i zrobienie zdjęcia przy każdym punkcie kontrolnym. Punkty kontrolne to miejsca, gdzie uczestnicy znajdują zadania związane z różnymi kulturami.
- ★ Po znalezieniu punktu kontrolnego, zespół rozwiązuje zadanie, a następnie wykonuje zdjęcie przy punkcie kontrolnym. Wynik zadania musi być udokumentowany na zdjęciu.
- ★ Każde z rozwiązyanych zadań przyznaje punkty zespołowi. Im trudniejsze zadanie, tym więcej punktów.
- ★ Wygrywa zespół, który zdobył najwięcej punktów i dotarł do wszystkich punktów kontrolnych w określonym czasie.

Uwaga: Każdy punkt kontrolny jest poświęcony innej kulturze, a zadania związane z daną kulturą pozwalają uczestnikom poznać jej tradycje, zwyczaje i ciekawostki. Przykłady zadań można dostosować do konkretnej kultury, np. zadania związane z tańcem, muzyką, kuchnią, językiem lub obyczajami. To pozwoli uczestnikom na bardziej wszechstronne zrozumienie różnorodności kulturowej świata.

Drodzy Śmiałkowie!

Zapraszam Was na niezwykłą wyprawę „Śladami Kultury Świata”!

Nasz cel jest jasny: razem wyruszymy w podróż pełną przygód, odkrywając tajemnice różnych kultur, smakując egzotyczne słowa i tańce, oraz poznając zapierające dech w piersiach historie. Przecież życie to najwspanialsza księga, a my jesteśmy gotowi jej kolejne strony sami napisać!

Zastanawiacie się pewnie, czym jest „Śladami Kultury Świata”? To niezwykła podróż, gdzie każdy krok to nowy rozdział naszej przygody. Na naszej mapie znajdziecie punkty kontrolne, gdzie zadania zaskoczą Was swoją różnorodnością. Rozwiązywanie zadań to tylko pretekst do poznawania nowych ludzi, otwierania się na innych i doświadczania kultury w najpiękniejszy z możliwych sposobów - przez zabawę i wspólną przygodę.

*Bądźcie ciekawi, otwarci i gotowi na ekscytujący mix kulturowej rozrywki!
Niech ta wyprawa będzie dla Was inspiracją!*

Gotowi?

Na miejsca, gotowi, start!

Punkt Kontrolny 1: Języki świata

Oto lista powitań w różnych językach - spróbujcie dopasować z jakiego języka pochodzą.

powitanie	język	powitanie	język
Hola		Namaste	
Bonjour		Привет	
Ciao		Доброго дня	
こんにちは (Konnichiwa)		Dzień dobry	

język: rosyjski, francuski, polski, japoński, hiszpański, włoski, ukraiński, hindi

A teraz wybierzcie kilka z tych słów na powitanie i spróbujcie użyć ich w rozmowie z przechodniami.

Zobaczcie jakie będą reakcje ludzi. A Wy jak reagujecie, gdy ktoś zagaduje Was w obcym języku?

Punkt Kontrolny 2: Kulinarne przygody

Waszym zadaniem jest wejść do restauracji serwującej dania z kuchni świata.

Przeczytajcie menu i wybierzcie jedno danie.

Następnie dowiedzcie się z jakich składników się jej przygotowuje i w jaki sposób.

Zapiszcie tu nazwę dania oraz przepis:

Nazwa restauracji:
Danie:
Składniki:
Przygotowanie:

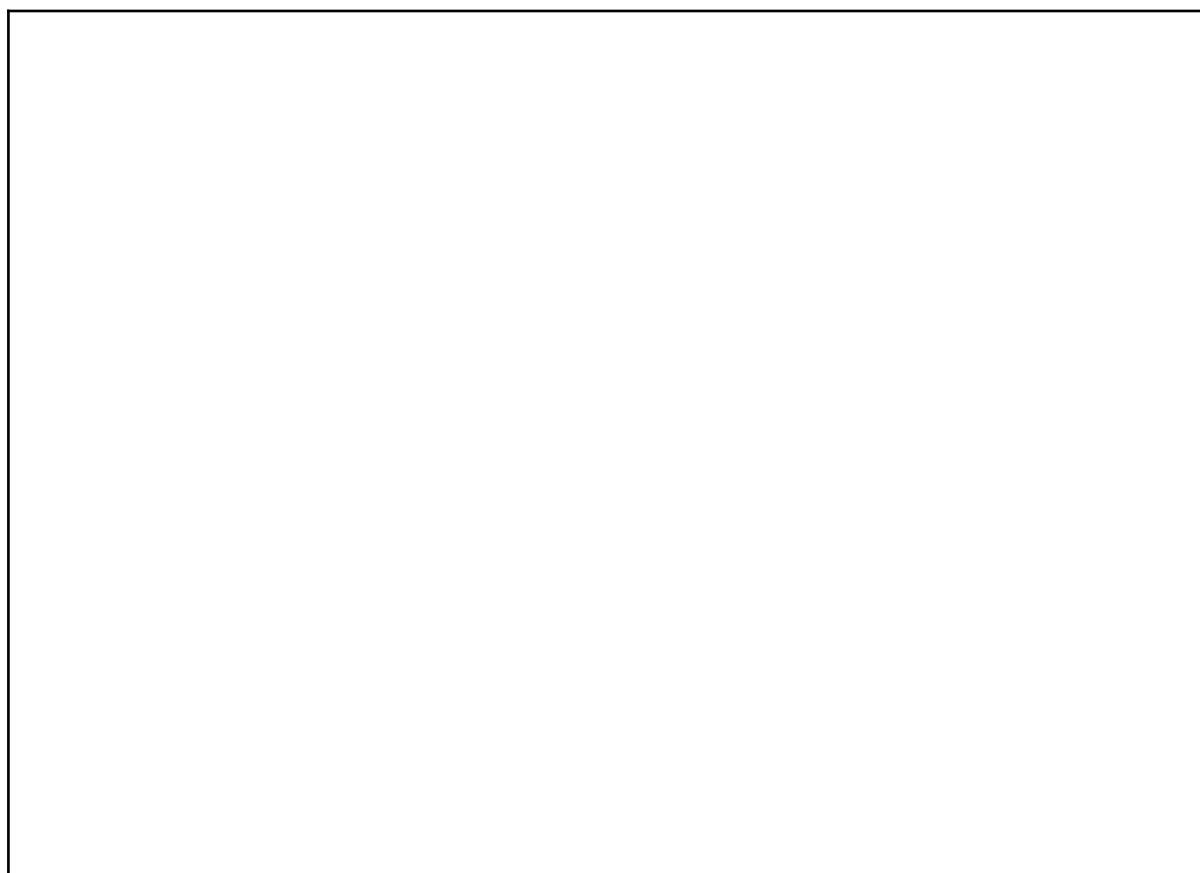
Punkt Kontrolny 3: Rękodzieło

Odnajdźcie sklepik, stoisko lub osobę sprzedającą rękodzieło. Rozpocznijcie rozmowę z właścicielem lub twórcą, aby dowiedzieć się jak najwięcej o rękodziele, które oglądacie.

Zadawajcie pytania dotyczące pochodzenia, znaczenia, inspiracji i technik wykorzystywanych przy tworzeniu rękodzieła. Możecie pytać o historię konkretnych przedmiotów. Starajcie się być otwarci na ciekawe historie i anegdoty związane z rękodziełem.

Zapisujcie lub notujcie najważniejsze informacje. Po zakończeniu rozmowy, poproście o możliwość zrobienia zdjęcia jednego dzieła, aby podzielić się tą historią z resztą grup.

Miejsce na Wasze notatki:

Punkt Kontrolny 4: Historia miasta

Przed Wami wizyta w miejskiej bibliotece.

Waszym zadaniem jest poznanie historii miasta. Poproście o album ze starymi zdjęciami. Przeglądając album z fotografiami, starajcie się zidentyfikować charakterystyczne miejsca, wydarzenia historyczne oraz znane osobistości związane z miastem.

Dowiedzcie się jak najwięcej o przeszłości historycznej i kulturalnej tego miasta. Zapytajcie bibliotekarza o inne dostępne materiały, takie jak książki, artykuły prasowe czy dokumenty historyczne, które mogą zawierać cenne informacje na temat miasta. Porozmawiajcie z bibliotekarzem na temat ciekawostek i anegdot związanych z historią miasta.

Dokładnie notujcie lub fotografujcie interesujące Was informacje oraz ciekawe zdjęcia i materiały.

Punkt Kontrolny 5: Skarby Mieszkańców

Waszym zadaniem jest zapytanie miejscowych mieszkańców o ich ulubione miejsce w okolicy. Po uzyskaniu odpowiedzi od co najmniej 10 różnych osób, stwórzcie TOP 10 ulubionych miejsc mieszkańców.

Podpowiedź: Zapytajcie te osoby o ich ulubione miejsce w okolicy. Może to być park, kawiarnia, sklep z ciekawymi rzeczami, czy nawet ulubiony widok.

SKARBY MIESZKAŃCÓW - TOP 10 -ULUBIONE MIEJSCA

1.

2.

3.

4.

5.

6.

7.

8.

9.

10.

Punkt Kontrolny 6: Dziecięcy świat

Jesteście na placu zabaw. Porozmawiajcie z opiekunami dzieci i zaproponujcie przeprowadzenie zabawy integracyjnej z dziećmi. Pamiętajcie - opiekunowie i dzieci muszą się zgodzić. Zachęćcie ich opowiadając co robicie i w jakim celu.

Zabawę możecie zaproponować sami lub zapytać dzieci w co się chcą z Wami pobawić, czego chcą Was dziś nauczyć.

Nie zapomnijcie o pamiątkowym zdjęciu!

Scenariusz nr 2

Gra miejska „Przygoda Historyczna”

Cel Gry:

- ★ Wspieranie integracji różnych osobowości i umiejętności w grupie poprzez wspólną pracę nad wyzwaniami.
- ★ Zachęcanie do aktywnego uczestnictwa w kulturze lokalnej.
- ★ Podnoszenie świadomości historycznej i kulturowej uczestników.
- ★ Zrozumienie historii lokalnej społeczności.
- ★ Rozwijanie umiejętności rozwiązywania problemów i współpracy w zespole.
- ★ Integracja grupy.

Grupa Docelowa:

Młodzież w wieku 14-18 lat, ale scenariusz można dostosować do różnych grup wiekowych.

Czas Trwania:

Okolo 4-5 godzin.

Miejsce:

Akcja gry toczy się w różnych częściach miasta, które mają historyczne znaczenie. Każdy zespół otrzymuje spersonalizowaną mapę obszaru, na której znajduje się 6 kluczowych punktów kontrolnych, z którymi wiążą się specjalne zadania do wykonania.

Warto zadbać o czytelne oznakowanie każdego punktu kontrolnego, aby uczestnicy mogli bez trudu je zlokalizować. Dodatkowo, rozważ dodanie

rekwizytów lub charakterystycznych elementów wizualnych, które wzmocnią atrakcyjność gry i zwiększą jej immersję.

Przed rozpoczęciem rozgrywki prowadzący powinni dostarczyć uczestnikom jasne i zrozumiałe instrukcje dotyczące obszaru, na którym będą działać. Można rozważyć wykorzystanie mapy obszaru, np. wydrukowanej z Google Maps, aby ułatwić nawigację i lepsze zrozumienie topografii miejsca.

Ponadto, warto poinformować uczestników o potencjalnych zagrożeniach związanych z terenem, na którym będą działać, aby zapewnić im bezpieczeństwo podczas rozgrywki. Określenie punktu początkowego i końcowego gry jest kluczowe, aby wszyscy uczestnicy mieli jasny punkt odniesienia. Prowadzący pełnią istotną rolę w monitorowaniu przebiegu gry, udzielaniu niezbędnych wskazówek oraz kontrolowaniu czasu. Powinni pozostać dostępni dla uczestników, aby odpowiedzieć na pytania lub udzielić pomocy w razie potrzeby.

Dzięki tym środkom gra jest klarowna i bezpieczna, a także umożliwia to prowadzącym efektywne zarządzanie jej przebiegiem.

Przebieg gry:

Na początku gry należy przedstawić uczestnikom regulamin, który zawiera zasady rozgrywki, określa czas trwania oraz wyjaśnia wymagania do ukończenia gry. Należy upewnić się, że wszyscy uczestnicy są zaznajomieni z tymi zasadami i akceptują je.

Sprawdzić, czy każdy uczestnik ma zapisany numer prowadzącego w swoim telefonie komórkowym oraz upewnić się, że ich telefony są naładowane i gotowe do użycia.

Podzielić uczestników na grupy, składające się z 4-5 osób. Zapewnić, że każda z grup jest wyposażona w co najmniej jeden telefon komórkowy z funkcją robienia zdjęć.

Każda grupa otrzymuje kopertę z Listem (załączonym w dodatkach do scenariusza), który może zawierać inspirujące wskazówki lub informacje wprowadzające do gry.

Rozdać drużynom mapy obszaru, na którym będzie rozgrywana gra. Mapy mogą być wydrukowane z Internetu, na przykład z Google Maps, i powinny pomóc uczestnikom w nawigacji podczas gry.

Zasady Gry:

- Gracze zostają podzieleni na zespoły składające się z 4-5 osób. Każdy zespół otrzymuje mapę miasta z zaznaczonymi miejscami związanymi z historią.
- Celem gry jest odnalezienie tych miejsc i zebranie informacji oraz rozwiązanie zagadek z nimi związanych. Zadania mogą obejmować m.in. odnalezienie daty ważnego wydarzenia, odkrycie informacji o konkretnej postaci historycznej lub odnalezienie starożytnego symbolu na budynku.
- Gracze muszą odnaleźć każde miejsce, zrobić zdjęcia lub notatki oraz odpowiedzieć na pytania związane z historią tego miejsca.
- Każde zadanie ma punktowane. Im bardziej skomplikowane zadanie, tym więcej punktów można zdobyć.
- Gracze mają ograniczony czas na przejście przez wszystkie miejsca. Mogą też skorzystać z jednego „życia”, czyli pomocy od prowadzącego, jeśli utkną na jakimś etapie.
- Wygrywa zespół, który zdobył najwięcej punktów i ukończył wszystkie zadania w wyznaczonym czasie.

Drodzy Zagubieni czasie!

Witajcie w odległej przeszłości! Przygotujcie się na niezwykłą podróż przez krainę dawnych wydarzeń i zapomnianych historii. Bądźcie gotowi na spotkanie ze słynnymi postaciami, którzy w swojej epoce byli nieco... hmm, wyjątkowi? Pamiętajcie, że każda zabawa jest lepsza w dobrym towarzystwie, dlatego współpraca i integracja są dzisiaj naszymi najlepszymi przyjaciółmi!

Niech ta wyprawa przez historię będzie równie szalona jak podróż w czasie! Gotowi na rozpoczęcie naszej historycznej zabawy?

Punkt kontrolny nr 1 - Jedzie pociąg z daleka

Wasza przygoda rozpoczyna się dworcu kolejowym. Dworce są miejscami spotkań, pożegnań i fascynujących historii podróży. Teraz przyjdzie Wam wcielić się w rolę podróżników, którzy odkryją coś niezwykłego na dworcu kolejowym.

Waszym celem jest znalezienie obiektu, elementu architektury lub detalu na dworcu, który Waszym zdaniem jest szczególnie interesujący lub ma ciekawą historię. To może być piękna mozaika, rzeźba, unikalny zegar, czy cokolwiek innego, co przyciągnie Waszą uwagę.

Po odnalezieniu tego wyjątkowego elementu waszym zadaniem jest stworzenie opowieści na jego temat. Może to być historia fikcyjna lub opis prawdziwych wydarzeń, które związane są z tym miejscem. Starajcie się być jak najbardziej kreatywni i zainteresować innych swoją narracją.

Zróbcie zdjęcie tego znaleziska, a opowieść nagrajcie jako filmik.

Punkt Kontrolny nr 2 - Plac miejski

Prosto z dworca udaliście się na plac handlowy. Tu kiedyś było serce miasta. Jak zamkniecie oczy i wyęcicie słuch może usłyszycie odgłosy rynku?

Waszym zadaniem jest stworzyć ilustrację przedstawiającą to co zobaczyliście oczami wyobraźni - technika dowolna.

Wasze dzieło uwiecznijcie się na zdjęciu. Nagrajcie filmik oddający odgłosy dawnego miasta.

Punkt Kontrolny nr 3: Pomnik Bohatera

Stoicie przed jednym z pomników w naszym mieście. Poszukajcie informacji na jego temat.

Nazwa:

Co przedstawia:

W którym roku powstał:

Autor:

Z czego jest wykonany:

Jakie emocje budzi:

Następnie dokładnie przyjrzyjcie się temu pomnikowi, zrozumieć jego kształt, pozy i ogólny wygląd.

Teraz przejdźcie do działania! Musicie stworzyć ruchomą interpretację tego pomnika, wykorzystując samych siebie jako „materiał artystyczny”. Każdy z uczestników będzie odgrywał określoną rolę w rzeźbie, pozując w określony sposób. Uwiecznijcie to na zdjęciu.

Punkt kontrolny nr 4 - W minionych czasach

Oto znajdujecie się przed jednym z najstarszych budynków w mieście. Pooglądajcie go dokładnie, przyjrzyjcie się w jaki sposób został zbudowany, z jakich materiałów oraz w jaki jest obecnie stanie .

Czy wiecie co znajdowało się w tym budynku kilkadziesiąt/kilkaset lat temu? Spróbujcie to sobie wyobrazić. Stwórzcie dzieło ilustrujące ten budynek w dawnych czasach. Wyobraźcie sobie jak wyglądało życie ludzi mieszkających tu wówczas. Starajcie się dostrzec wszelkie szczegóły i różnice między tamtą epoką a dzisiejszym czasem. Wymyślcie historie i wydarzenia mogły się tam rozgrywać w minionych czasach.

Punkt kontrolny nr 5 - Nowoczesny świat

Zobaczcie jak zmieniło się Wasze miasto. Powstało wiele nowoczesnych budynków. Ten, który stoi przed Wami jest jednym z nich. Waszym zadaniem jest opisanie go w liście, który zostanie dostarczony do kogoś z przeszłości. Przyjrzyjcie się dokładnie budynkowi, jego architekturze, kształtom i używanym materiałom. Starajcie się przekazać w liście jak najwięcej szczegółów oraz to jakie wrażenie wywarł na was nowoczesny świat.

Lista pomocniczych pytań:

Jak wygląda ten budynek?

Jakie materiały zostały użyte do jego budowy?

Czym różni się od budynków, które powstawały w przeszłości?

Jakie emocje towarzyszyły wam, kiedy patrzyliście na ten nowoczesny budynek?

Jak myślicie, co by o nim sądzili ludzie z przeszłości?

Pamiętajcie, że wasza odpowiedź powinna być zrozumiała dla kogoś, kto nie zna nowoczesnego świata, więc użyjcie prostego i jasnego języka.

Punkt Kontrolny nr 6: Historyczny park

To ostatni punkt kontrolny. Trafiliście do parku i tu spotkacie się z resztą drużyn.

Tym razem przed Wami zadanie do wykonania wspólnie - wszyscy razem. w tym miejscu powstanie wystawa historyczna. Wywieście tu Wasze dzieła. Pokażcie filmiki. Zaproście mieszkańców, przechodniów, dorosłych i dzieci, aby przyłączyli się do Was i zobaczyli co stworzyliście. Zapytajcie ich jak oni wyobrażają sobie Wasze miasto w przeszłości.

Pamiętajcie aby i tym razem uwiecznić to wydarzenie - kto wie - może w przyszłości komuś posłuży jako archiwalne źródło :)

Scenariusz nr 3

GRA MIEJSKA „MIASTO SZTUKI ULICZNEJ I GRAFFITI”

OPIS:

Gra „Miasto Sztuki Ulicznej i Graffiti” skupia się na odkrywaniu i tworzeniu dzieł sztuki ulicznej oraz graffiti w mieście. Uczestnicy będą szukać i dokumentować istniejące murale i graffiti, a także będą mieli okazję wyrazić siebie, tworząc własne dzieła na wyznaczonych miejscach. Gra ma na celu zachęcenie uczestników do zrozumienia i docenienia różnych form sztuki miejskiej oraz do wyrażania siebie w przestrzeni publicznej.

CEL GŁÓWNY:

- ★ Zachęcenie uczestników do eksploracji i docenienia sztuki ulicznej oraz graffiti w swoim mieście.
- ★ Promowanie wyrażania siebie poprzez tworzenie własnych dzieł sztuki.
- ★ Przekształcanie przestrzeni miejskiej i jej odkrywanie jako nośnika artystycznego wyrazu.
- ★ Integracja uczestników poprzez wspólne działania artystyczne.
- ★ Zrozumienie kultury i historii sztuki ulicznej.
- ★ Inspiracja do kreatywności i eksperymentowania z różnymi formami sztuki.

GRUPA DOCELOWA:

Młodzież w wieku 14-18 lat, ale scenariusz można dostosować do różnych grup wiekowych.

CZAS TRWANIA:

Okolo 3 godziny

MIEJSCE:

Akcja gry toczy się w różnych częściach miasta, głównie w okolicach, gdzie znajdują się murale i dzieła sztuki ulicznej.

PRZEBIEG GRY:

- ★ Na początku gry należy zapoznać uczestników z regulaminem, który zawiera zasady, określa czas trwania oraz wyjaśnia wymagania do ukończenia gry. Należy się upewnić, że wszyscy uczestnicy rozumieją i akceptują te zasady.
- ★ Upewnić się, że każdy uczestnik ma zapisany numer prowadzącego w swoim telefonie komórkowym.
- ★ Sprawdzić, czy telefony komórkowe uczestników są naładowane i gotowe do użycia.
- ★ Podzielić uczestników na grupy składające się z 4-5 osób. Upewnij się, że każda grupa jest wyposażona w co najmniej jeden telefon komórkowy z funkcją robienia zdjęć.

- ★ Rozdanie drużynom mapy obszaru, na którym będzie toczyć się gra. Mapy mogą być wydrukowane z Internetu, np. z Google Maps, i powinny pomóc uczestnikom w nawigacji.
- ★ Drużyny przemieszczają się do kolejnych punktów kontrolnych, wykonując zadania związane z odnajdywaniem sztuki ulicznej i tworzeniem własnych dzieł.
- ★ Prowadzący obserwują postępy drużyn, udzielają wskazówek i kontrolują czas.
- ★ Gra kończy się w punkcie kontrolnym 6, gdzie drużyny dzielą się swoimi refleksjami na temat doświadczeń i artystycznych odkryć.

ZASADY GRY:

- ★ Uczestnicy muszą przestrzegać regulaminu gry oraz zasad bezpieczeństwa.
- ★ Każdy zespół musi dokładnie wykonać zadania z każdego punktu kontrolnego.
- ★ Drużyny mogą używać dostarczonych materiałów artystycznych do tworzenia własnych dzieł sztuki.
- ★ Gra „Miasto Sztuki Ulicznej i Graffiti” ma na celu stworzenie inspirującej i kreatywnej atmosfery, w której uczestnicy będą mogli odkrywać i wyrażać swoją pasję do sztuki miejskiej. Jednocześnie pozwoli na integrację i wspólną zabawę w ramach grupy.

PUNKT KONTROLNY 1: „POSZUKIWANIE MURALI”

ZNAJDŹCIE MURAL W OBSZARZE OZNACZONYM NA MAPIE JAKO 1.

PRZYJRZYJCIE SIĘ MURALOWI, ODKRYJCIE JEGO HISTORIĘ.

NASTĘPNIE WYKONAJCIE SELFIE Z MURALEM.

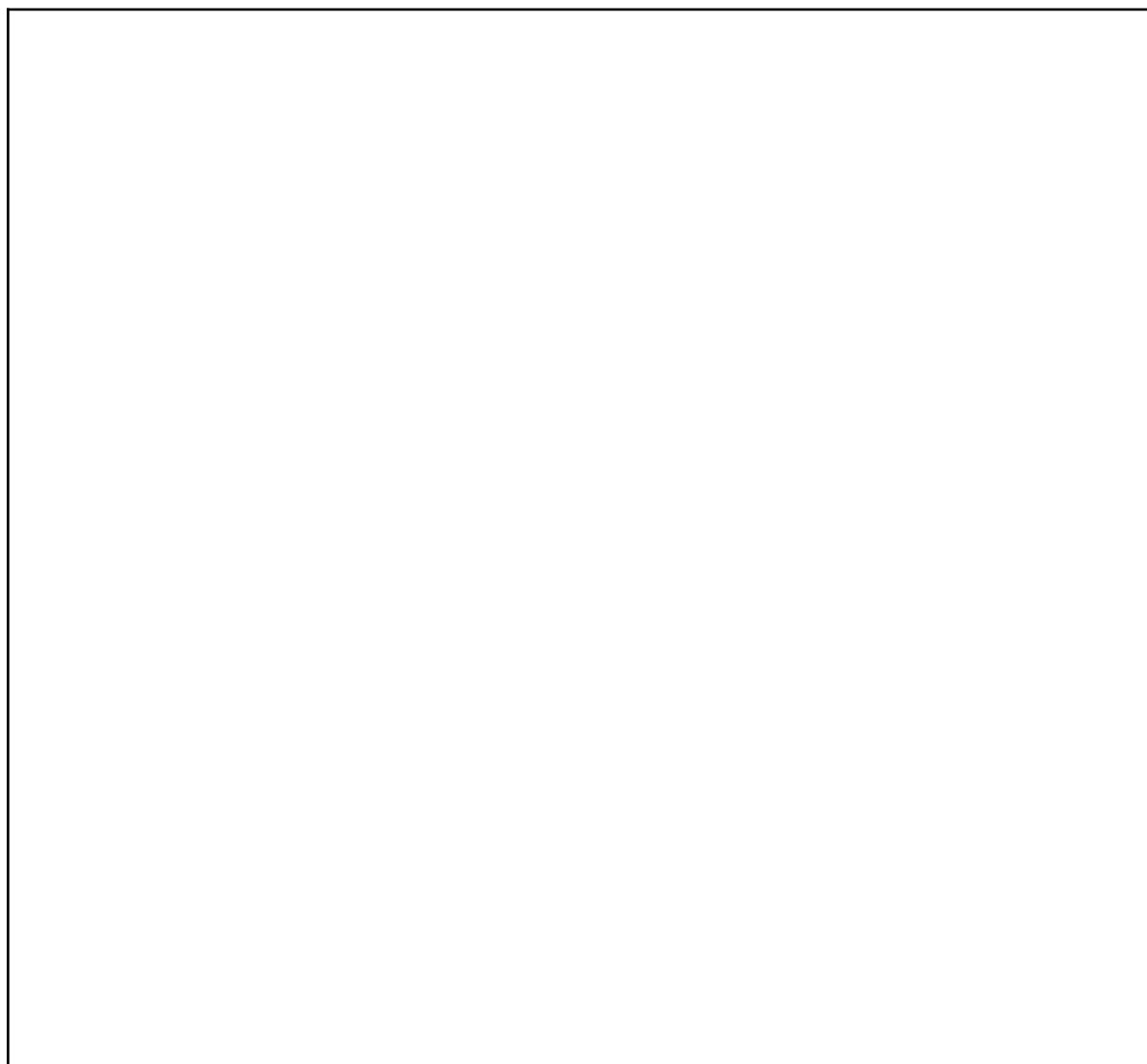
UWAGA - SELFIE MUSI NAWIĄZYWAĆ TEMATYCZNIE DO TEGO CO PRZEDSTAWIA
MURAL - JAKBYŚCIE BYLI JEGO CZĘŚCIĄ.

PUNKT KONTROLNY 2: „SŁOWO NA MURZE”

W ZAZNACZONYM NA MAPIE REJONIE NR 2 SZUKAJCIE NA MURACH I FASADACH BUDYNKÓW SŁÓW, SENTENCJI LUB NAPISÓW, KTÓRE WYWOŁUJĄ EMOCJE LUB INSPIRUJĄ DO REFLEKSJI.

WYBIERZCIE JEDNO Z TYCH SŁÓW I STWÓRZCIE KRÓTKI WIERSZ LUB OPOWIADANIE, KTÓRE BĘDZIE KONTYNUACJĄ TEGO SŁOWA.

A large empty rectangular box with a black border, intended for the student to write their response to the prompt.

PUNKT KONTROLNY 3: „KAWAŁEK HISTORII”

PRZED WAMI MURAL PREZENTUJĄCY HISTORYCZNE WYDARZENIE / POSTAĆ HISTORYCZNA. MURAL WAŻNY DLA NASZEGO MIASTA. DLACZEGO?

TO JEST WASZYM ZADANIEM - ZNAJDŹCIE ODPOWIEDZI NA NASTĘPUJĄCE PYTANIA:

1. KTO JEST AUTOREM TEGO MURALU?
2. JAKA JEST HISTORIA LUB PRZEKAZ PRZEDSTAWIANY NA TYM MURALU?
3. CZY ISTNIEJE JAKAŚ SYMBOLIKA LUB ZNACZENIE ZWIĄZANE Z TYM DZIEŁEM SZTUKI?
4. DLACZEGO TO KONKRETNE MIEJSCE ZOSTAŁO WYBRANE JAKO LOKALIZACJA DLA TEGO MURALU?
5. CZY ISTNIEJĄ JAKIEŚ CIEKAWY ANEGDOTY LUB FAKTY ZWIĄZANE Z TWORZENIEM TEGO MURALU?
6. JAK DŁUGO MURAL JEST JUŻ CZĘŚCIĄ TEJ PRZESTRZENI MIEJSKIEJ?
7. CZY BYŁY PODEJMOWANE PRÓBY ZNISZCZENIA LUB USUNIĘCIA TEGO MURALU?
8. CZY JEST JAKAŚ ORGANIZACJA LUB GRUPA SPOŁECZNA ZWIĄZANA Z UTRZYMANIEM TEGO MURALU?
9. CZY MURAL MIAŁ WPŁYW NA TO MIEJSCE LUB PRZYCIĄGNĄŁ UWAGĘ SPOŁECZNOŚCI W JAKIŚ SPOSÓB?

PUNKT KONTROLNY NR 4 - „GRAFFITI I SZTUKA WANDALIZMU”

ZNAJDUJECIE SIĘ W CENTRUM MIASTA. TYM RAZEM WASZYM ZADANIEM BĘDZIE PRZEPROWADZENIE SONDY ULICZNEJ NA TEMAT GRAFFITI I WANDALIZMU.

PRZYGOTUJCIE SOBIE PYTANIA, A NASTĘPNIE POROZMAWIAJCIE PRZYNAJ Z 5 OSOBAMI. ZANOTUJCIE ODPOWIEDZI.

WASZYM CELEM JEST ODKRYCIE JAKA JEST GRANICA MIĘDZY SZTUKĄ ULICZNĄ, A WANDALIZMEM. KIEDY GRAFFITI JEST WYRAZEM ARTYSTYCZNYM, A KIEDY ZWYKŁYM ZNISZCZENIEM FASADY BUDYNKU? DLACZEGO PEWNE FORMY SZTUKI ULICZNEJ SĄ UWAŻANE ZA NIEAKCEPTOWALNE? CZY STYL, TREŚĆ, MIEJSCE UMIESZCZENIA A NAWET TECHNIKA MAJĄ NA TO WPŁYW?

NA PODSTAWIE ODPOWIEDZI PRZECHODNIÓW STWÓRCIE ZASADY TWORZENIE GRAFFITI JAKO ARTYSTYCZNEGO WYRAZU.

PUNKT KONTROLNY NR 5 - „SZTUKA NA CIELE”

W TYM MIEJSCU ZNAJDUJE SIĘ ZAPRZYJAŻNIONE STUDIO TATUAŻU. POROZMAWIAJCIE Z PRACUJĄCYMI TAM ARTYSTAMI. POPROŚCIE GO O DEMONSTRACJĘ SWOICH UMIEJĘTNOŚCI, ALE TYM RAZEM NIE NA SWOIM CIELE, ALE NA PAPIERZE. NASTĘPNIE SAMI SPRÓBUJCIE STWORZYĆ DZIEŁO SZTUKI NA PAPIERZE POD JEGO KIERUNKIEM.

TO MOŻE BYĆ KRÓTKA LEKCJA MALOWANIA LUB RYSOWANIA, KTÓRA POZWOLI WAM POCZUĆ PROCES TWORZENIA SZTUKI NA CIELE. UDOKUMENTUJCIE SWOJE DOŚWIADCZENIE.

PUNKT KONTROLNY NR 6 - „SZTUKA NA TKANINIE”

DOTARLIŚCIE DO OSTATNIEGO PUNKTU KONTROLNEGO. TU KAŻDY Z WAS WYKONA WŁASNE DZIEŁO NA TKANINIE (TORBA/KOSZULKA) INSPIROWANE DZISIEJSZĄ WĘDRÓWKĄ. CZY BĘDZIE TO CZĘŚĆ MURALU, GRAFFITI, INSPIRUJĄCY TEKST CZY WŁASNA WARIACJA NA TEMAT - TO ZALEŻY OD WAS!

PAMIĘTAJCIE O UWIECZNIENIU WASZYCH PRAC NA PAMIĄTKOWYM ZDJĘCIU!

Scenariusz nr 4

Gra miejska „Mistrzowie integracji”

Cel Gry:

Gra ma na celu integrowanie młodzieży z lokalnymi przechodniami, budowanie więzi międzypokoleniowych, promowanie aktywności na świeżym powietrzu oraz rozwijanie umiejętności komunikacji i pracy zespołowej.

Grupa Docelowa:

Młodzież w wieku 14-18 lat oraz lokalni przechodnie.

Czas Trwania:

Gra może trwać od 3 do 4 godzin, w zależności od liczby zadań i punktów kontrolnych.

Miejsce:

Gra odbywa się w centrum miasta lub na wyznaczonym obszarze parku miejskiego.

Przebieg Gry:

- ★ Na początku gry uczestnicy zostają przywitani i dowiadują się o celach i zasadach gry.
- ★ Podział na drużyny
- ★ Drużyny otrzymują listę zadań do wykonania, które prowadzą do różnych punktów kontrolnych na terenie miasta. Każde zadanie jest związane z zaangażowaniem przechodniów.

- ★ Drużyny zbierają dowody swoich działań integrujących się z przechodniami, takie jak zdjęcia, filmy lub notatki.
- ★ Po wykonaniu wszystkich zadań drużyny wracają na punkt końcowy gry i prezentują swoje zbiory.

Zasady Gry:

Uczestnicy powinni zachowywać się kulturalnie i szanować prawa i dobra innych osób.

Każda drużyna musi ukończyć wszystkie zadania z listy.

Uczestnicy powinni być otwarci na współpracę i współdziałanie z lokalnymi przechodniami.

Ta gra miejska jest nie tylko zabawą, ale także okazją do budowania pozytywnych relacji międzypokoleniowych i promowania integracji w społeczności lokalnej.

Punkt kontrolny nr 1

Dźwiękowa symfonia

Waszym zadaniem jest stworzenie zespołu muzycznego i zagranie improwizacji muzycznej. Do Waszego zespołu musicie zaprosić przynajmniej 4 przechodniów, którzy razem z Wmi zagrają. Macie dostępne proste instrumenty, ale tak naprawdę możecie wykorzystać praktycznie każdy przedmiot.

Wasz koncert umiecznijcie w nagraniu!

Punkt kontrolny nr 2

Ściana integracji

Tym razem Waszym zadaniem jest zachęcenie przechodniów do wpisu na Waszej ścianie. Przechodnie mogą zostawić swoje pozytywne wiadomości, rysunki lub słowa wsparcia dla innych mieszkańców miasta. To ma być symboliczny gest integracji i wsparcia społeczności.

Namówicie jak najwięcej osób.

Dodatkowo nagrajcie film - jak powstaje Wasza Ściana integracji!

Punkt kontrolny nr 3

Wyzwanie fotograficzne

Tym razem Waszym zadaniem jest stworzenie albumy fotograficznego. Poproście przechodniów, aby zrobili kreatywne zdjęcie, które najlepiej odda ducha integracji. Takich zdjęć powinniście zebrać 10.

Punkt kontrolny nr 4

Mandala

Tym razem Waszym zadaniem jest stworzenie na chodniku ogromnej mandali. Jej cały środek powinien zostać wypełniony różnymi rysunkami. Jednakże nie będą to tylko Wasze rysunki - do pomocy zaproście przechodniów. Poproście aby dodali coś od siebie.

Uwiecznijcie proces powstawania tego dzieła.

Opis zadania: Drużyna dostaje zestaw kred i zachęca przechodniów do wspólnego tworzenia interaktywnego dzieła street art na chodniku. Każdy przechodzień może dodać swoje własne elementy do sztuki, co symbolizuje różnorodność i jedność w jednym projekcie.

Punkt kontrolny nr 5

Baba Jaga patrzy

Każdy z nas pamięta tę zabawę z dzieciństwa. Teraz czas abyście w nią zagrali. Tu i teraz! Ale uwaga poproście przechodzące osoby aby pobawiły się z Wami!

Oczywiście nie obejdzie się bez zdjęć i filmików z tego wydarzenia!

Punkt kontrolny nr 6

Tańczmy!

Taniec jest najprostszym sposobem wyrażania emocji! Pokażcie co drzemie w Was teraz! Zatańczcie. Może być to taniec integracyjny, który znacie z przedszkola, kolonii czy coś co sami wymyślicie.

Do tańca proście przechodzących ludzi! nie mają czasu? Niech zatańczą choćby 3 kroki!

Z tego wydarzenia również przygotujcie filmik i zdjęcia!

Uwaga końcowa

Zakończeniem tej gry miejskiej jest stworzenie filmiku prezentującego całe wydarzenie!

Scenariusz nr 5

SZUKANIE RÓWNOŚCI „MATEMATYCZNE WYZWANIE”

GRUPA DOCELOWA: Uczestnicy gry to młodzież w wieku 14-18 lat, w tym osoby z doświadczeniem uchoźstwa. Minimalna liczba uczestników, aby rozpocząć grę, wynosi 20 osób, które zostaną podzielone na zespoły składające się z 4-5 uczestników. Istnieje możliwość dostosowania liczby uczestników w zespołach poprzez zmniejszenie liczby osób w drużynie, jeśli zajdzie taka potrzeba.

UWAGA: Należy jednak pamiętać, że w przypadku starszej młodzieży, sugerowane jest dostosowanie poziomu trudności zadań lub zwiększenie liczby punktów kontrolnych, aby gra pozostała atrakcyjna i ekscytująca dla uczestników.

CEL GRY:

- ★ Promowanie równości i współpracy między uczestnikami.
- ★ Zachęcanie do myślenia matematycznego i rozwiązywania problemów.
- ★ Rozwijanie umiejętności komunikacji i pracy w zespole.
- ★ Integracja uczestników i wspólna zabawa.
- ★ Umiejętność poruszania się po mieście z wykorzystaniem mapy.

CZAS TRWANIA: około 2-4 h

MIEJSCE: Akcja gry toczy się w centrum miasta oraz jego otaczających parkach i placach publicznych. Cała rozgrywka ma miejsce na wyznaczonym obszarze, który zostanie przekazany każdemu zespołowi w formie osobnej mapy. Na tej mapie znajduje się 6 punktów kontrolnych, a każdy z tych punktów kryje w sobie specjalne zadanie do rozwiązania.

UWAGA: Upewnij się, że każdy punkt kontrolny jest wyraźnie oznakowany, aby uczestnicy mogli łatwo je zlokalizować.

Rozważ dodanie rekwizytów lub charakterystycznych elementów wizualnych do punktów kontrolnych, co zwiększy atrakcyjność gry.

Przed rozpoczęciem gry dostarcz uczestnikom klarowne instrukcje odnośnie obszaru, na którym będą działać.

Warto dostarczyć uczestnikom mapy obszaru, na którym toczy się gra, np. wydrukowane z Google Maps, aby ułatwić im nawigację. Wyjaśnij pojęcie skali geograficznej.

Przed rozpoczęciem gry, prowadzący powinien poinformować uczestników o potencjalnych zagrożeniach na terenie, na którym będą działać.

Określ punkt początkowy i końcowy gry, upewniając się, że uczestnicy jasno rozumieją, gdzie się znajdują te punkty i jak do nich dotrzeć.

Prowadzący mają za zadanie monitorować przebieg gry, udzielać niezbędnych wskazówek oraz kontrolować czas.

Powinni być dostępni dla uczestników w razie pytań lub potrzeby pomocy.

Dzięki tym punktom gra będzie bardziej przejrzysta i bezpieczna dla uczestników, a prowadzący będą mogli efektywnie zarządzać jej przebiegiem.

PRZEBIEG GRY:

- ★ Na początku gry należy zapoznać uczestników z regulaminem, który zawiera zasady, określa czas trwania oraz wyjaśnia wymagania do ukończenia gry. Należy się upewnić, że wszyscy uczestnicy rozumieją i akceptują te zasady.
- ★ Upewnić się, że każdy uczestnik ma zapisany numer prowadzącego w swoim telefonie komórkowym.
- ★ Sprawdzić, czy telefony komórkowe uczestników są naładowane i gotowe do użycia.
- ★ Podzielić uczestników na grupy składające się z 4-5 osób. Upewnij się, że każda grupa jest wyposażona w co najmniej jeden telefon komórkowy z funkcją robienia zdjęć.
- ★ Każda grupa otrzymuje kopertę z „Listem” (załączonym w dodatkach do scenariusza). Ten list może zawierać inspirujące wskazówki lub informacje wprowadzające do gry.
- ★ Rozdaniej drużynom mapy obszaru, na którym będzie toczyć się gra. Mapy mogą być wydrukowane z Internetu, np. z Google Maps, i powinny pomóc uczestnikom w nawigacji.

ZASADY GRY:

- ★ Uczestnicy zostają podzieleni na zespoły po 4-5 osoby.
- ★ Każdy zespół otrzymuje listę zadań matematycznych i mapę z zaznaczonymi punktami kontrolnymi w mieście.
- ★ Celem gry jest odnalezienie i zrobienie zdjęcia przy każdym punkcie kontrolnym. Punkty kontrolne to miejsca, gdzie uczestnicy znajdą zadania matematyczne do rozwiązania.

- ★ Po znalezieniu punktu kontrolnego, zespół rozwiązuje matematyczne zadanie, a następnie wykonuje selfie przy punkcie kontrolnym. Wynik zadania musi być udokumentowany na zdjęciu.
- ★ Każde z rozwiązanych zadań matematycznych przyznaje punkty zespołowi. Im trudniejsze zadanie, tym więcej punktów.
- ★ Wygrywa zespół, który zdobył najwięcej punktów i dotarł do wszystkich punktów kontrolnych w określonym czasie.

List

Droga Młodzieży!

Gotowi na niezwykłą przygodę matematyczną? W końcu Matematyka może być ekscytująca, zabawna i pełna niespodzianek!

Zanim rozpoczniemy, oto kilka ważnych informacji i wskazówek:

- Matematyka to nie tylko liczby i równania - to także przygoda, kreatywność i rozwiązywanie zagadek!
- Równania - Wszystkie równania, które spotkacie, mają jedno zadanie: sprawić, żebyście się dobrze bawili.
- Matematyczne tajemnice są łatwiejsze do rozwiązania w grupie!
- Matematyka w Terenie - Matematyka jest wszędzie - nawet na ulicach naszego miasta!
- Równość i Szacunek - Współpracujcie w drużynach, pomagajcie sobie nawzajem i bawcie się razem w duchu fair play.
- Niespodzianki Matematyczne - Spodziewajcie się niespodzianek i niekonwencjonalnych zagadek. Matematyka potrafi być pełna humoru, więc przygotujcie się na uśmiech i śmiech!

Teraz, gdy jesteśmy gotowi na matematyczną przygodę, życzymy Wam mnóstwa radości, ciekawych rozwiązań i oczywiście dużo śmiechu!

Połamania ołówków, Mistrzowie Matematyki!

Punkt kontrolny nr 1 - Plac Zgody

Przed Wami 5 równań. Rozwiążcie je!

Następnie, korzystając z załączonego szyfru - rozwiążcie zagadkę i wykonajcie polecenie.

RÓWNANIA:

1) $7x - 5 = 79$ ($x = 12$)

2) $2x + 5 = 23$ ($x = 9$)

3) $3x + 9 = 12$ ($x = 1$)

4) $4x - 8 = 43$ ($x = 11$)

5) $6x + 2 = 62$ ($x = 10$)

SZYFR:

1- o	2- m	3- t	4- k	5- r	6- w
7- y	8- e	9- g	10- a	11- d	12- z

ROZWIĄZANIE:

_____

Napiszcie slogan promujący to słowo:

_____

_____

Punkt kontrolny nr 2 - Park Geometryczny

W tym Parku Geometrycznym znajdują się różne kształty geometryczne, takie jak trójkąty, prostokąty, koła i romby. Rozejrzyjcie się uważnie - na pewno je widzicie! (mała podpowiedź - czyż bok huśtawki to nie trójkąt?)

Wybierzcie 3 z nich i narysujcie je tu oraz napiszcie jakie to figury (każda powinna być inna). Dodatkowe punkty można zdobyć dopisując wzór na pole tej figury. Do dzieła!

Punkt kontrolny nr 3 - Spacer na linie po Drodze Mlecznej

A teraz czas na dłuższą przerwę! Usiądźcie wygodnie, weźcie głęboki wdech, rozejrzyjcie się dookoła. Uśmiechnijcie się do siebie... i do dzieła!

Przed Wami nie lada zadanie - kto myśli logicznie, kto ma bogatą wyobraźnię, kto wychodzi poza schematy?

Przed Wami 3 zagadki logiczne - spróbujcie znaleźć ich rozwiązanie - dyskutujcie, wymieniajcie się odpowiedziami, a może zapytacie przechodnia?

Zagadka 1: Jeśli wszystkie lwy są sierżantami i niektórzy sierżanci są astronautami, to czy wszystkie lwy są astronautami?

Zagadka 2:

W pokoju są trzy przełączniki, ale tylko jeden z nich włącza światło na górze. Jak dowiesz się, który to przełącznik, wchodząc na górę tylko raz?

Zagadka 3: Dwóch ojców i dwóch synów poszli na ryby. Każdy z nich złapał po jednej rybie. Jak to jest możliwe, że złapali razem trzy ryby?

Punkt kontrolny nr 4 - Magia Słów i Liczb

Witajcie w bibliotece! Waszym zadaniem będzie odnaleźć pewną książkę - znajduje się ona na regale **X**, na półce **Y**. A książka jest **X+Y** od brzegu.

Aby odnaleźć książkę wystarczy, że rozwiążecie to równanie:

$$2x + y = 10$$

$$x - y = 2$$

A kiedy odnajdziecie tę książkę, otwórzcie ją na stronie **2 (2X+3Y)**

Miejsce na Wasze obliczenia:

A teraz na tej stronie przeczytajcie 4 zdanie i do niego ułóżcie krótką historię. Dajcie się ponieść Waszej wyobraźni.

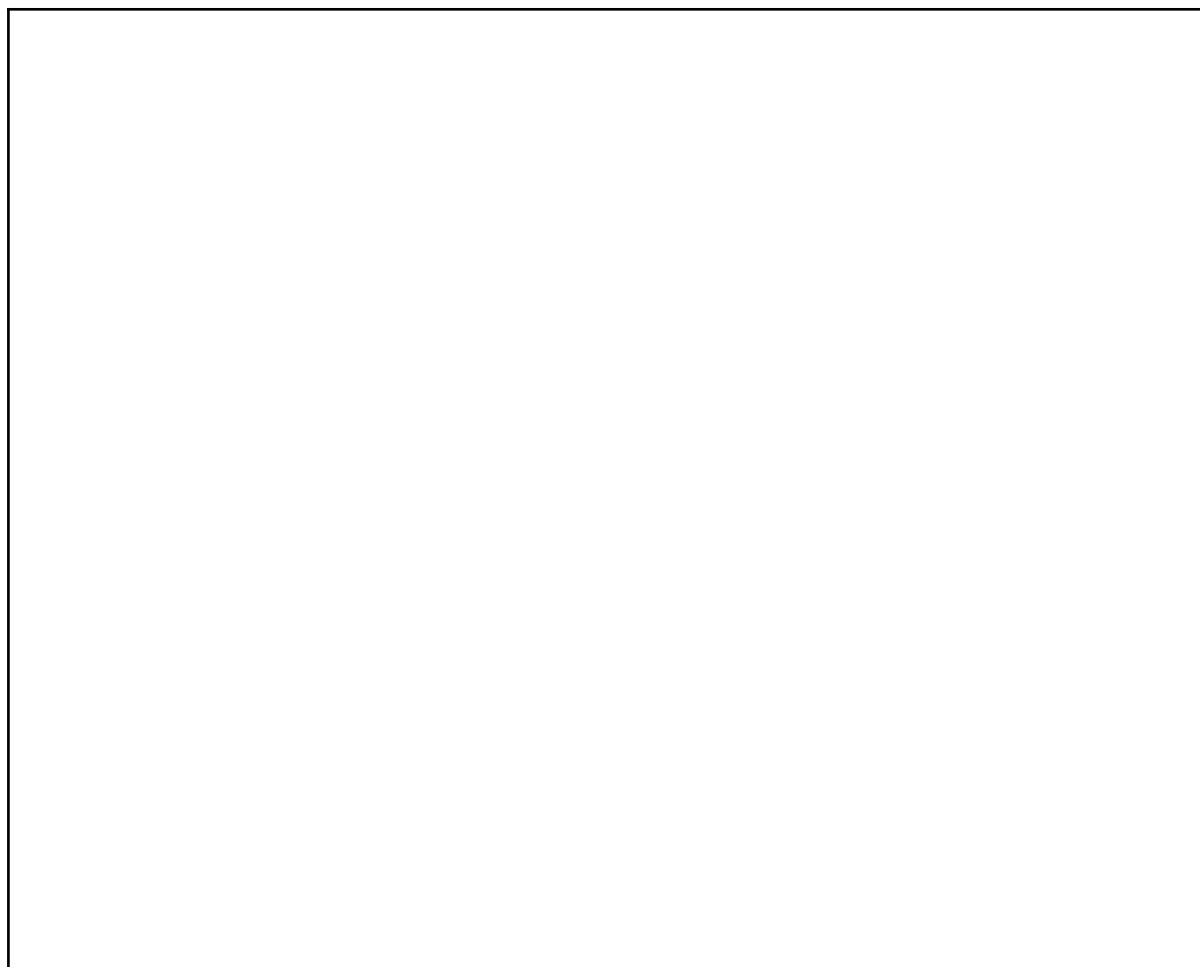
Punkt kontrolny nr 5 - Parkowa układanka

W parku traficie na rozsiane po ziemi różnokolorowe kawałki kartonu w różnych kształtach. Waszym zadaniem jest ułożenie z nich dowolnego zwierzęcia. Następnie zróbcie sobie z nim zdjęcie.

Warunek - trzeba wykorzystać przynajmniej 5 kartonów.

Dodatkowe punkty - policzcie pole powierzchni Waszego zwierzęcia.

Miejsce na Wasze obliczenia:

Punkt kontrolny nr 6 - Okienne Puzzle

Właśnie dotarliście do ostatniego punktu kontrolnego. Przed Wami blok mieszkalny. Waszym zadaniem jest policzenie ile okien jest w fasadzie budynku.

Następnie policzcie ile okien jest otwartych lub uchylonych i podajcie jaki jest to procent całości.

Miejsce na Wasze obliczenia:

A large empty rectangular box with a black border, intended for the student to perform calculations and show their work.

Scenariusz nr 6

INSPIRUJĄCY SZLAK „GRA MIEJSKA PEŁNA NIESPODZIANEK”

GRUPA DOCELOWA: Młodzież w wieku 14-18 lat. W szczególności młodzież z doświadczeniem uchodźstwa. W grze powinno wziąć udział minimum 20 osób - podzielonych na 4-5 osobowe zespoły (możliwa modyfikacja liczby uczestników poprzez zmniejszenie liczby osób w drużynie).

UWAGA: Gra może być rozgrywana również wśród starszej młodzieży, ale wówczas warto zmodyfikować nieco poziom trudności zadań. Można również zwiększyć ilość punktów kontrolnych.

CEL GRY:

- ★ Wzbudzenie świadomości na temat znaczenia równości, tolerancji i przeciwdziałania dyskryminacji w społeczeństwie.
- ★ Zachęcenie uczestników do współpracy, rozwijania umiejętności interpersonalnych i rozwiązywania problemów.
- ★ Integracja młodzieży o różnym pochodzeniu, kulturach i przekonaniach.
- ★ Umiejętność poruszania się po mieście z wykorzystaniem mapy.

CZAS TRWANIA: około 4 h

MIEJSCE: Centrum miasta oraz okoliczne parki i place publiczne. Gra rozgrywa się na obszarze oznaczonym na mapie (każdy zespół dostanie własną mapę), na której znajduje się 6 punktów kontrolnych. Punkty zawierają zadania do wykonania.

UWAGA: Punkty kontrolne powinny być dobrze oznaczone. Warto również zadać o rekwizyty przy każdym punkcie - to podnosi atrakcyjność gry.

Przed rozpoczęciem gry, prowadzący powinien dostarczyć uczestnikom klarowne instrukcje dotyczące obszaru, na którym będą działać. Warto skorzystać z dostępnych map, np. wydrukowanych z Google Maps. To również doskonała okazja, aby wprowadzić uczestników w pojęcie skali geograficznej.

Prowadzący jest zobowiązany do wcześniejszego poinformowania uczestników o potencjalnych zagrożeniach oraz określenia punktu początkowego i końcowego gry. Ważne jest, aby upewnić się, że wszyscy uczestnicy mają jasne pojęcie o położeniu tych punktów i rozumieją je bez żadnych wątpliwości.

Zadanie prowadzących polega na monitorowaniu przebiegu gry, udzielaniu niezbędnych wskazówek oraz kontrolowaniu czasu!

PRZEBIEG GRY:

- ★ Zapoznanie uczestników z regulaminem gry, który zawiera zasady, czas trwania, wymagania do ukończenia gry, itp.
- ★ Sprawdzenie, czy każdy uczestnik ma zapisany numer prowadzącego oraz czy telefony komórkowe są naładowane.
- ★ Podzielenie uczestników na grupy składające się z 4-5 osób. Warto zaznaczyć, że każda grupa powinna być wyposażona w co najmniej jeden telefon komórkowy z funkcją robienia zdjęć.
- ★ Wręczenie każdej grupie koperty z Listem Na Dobry Początek (załączony w dodatkach do scenariusza)
- ★ Rozdanie drużynom map obszaru, na którym będzie toczył się gra.
- ★ Szczegółowe wyjaśnienie zasad gry.

ZASADY GRY:

- ★ Uczestnicy zostaną podzieleni na grupy po 4-5 osób. Każda grupa otrzyma mapę miasta i listę punktów kontrolnych.
- ★ Wszystkie grupy rozpoczynają grę na głównym placu miasta o jednej godzinie. Ich celem jest odwiedzenie wszystkich punktów kontrolnych.
- ★ Każdy punkt kontrolny to konkretne miejsce w mieście, gdzie uczestnicy będą musieli rozwiązać zadanie. Punkt kontrolny można opuścić dopiero po ukończeniu zadania.
- ★ Grupy otrzymają punkty za każde zakończone zadanie. Jednakże, aby zdobyć maksymalną liczbę punktów, muszą wykazać się współpracą i zrozumieniem tematów równości i tolerancji.
- ★ Gra zakończy się na głównym placu, gdzie wszystkie grupy spotkają się, by wspólnie podsumować swoje doświadczenia.

List na Dobry Początek

Kochani,

Witajcie na Szlaku! Właśnie rozpoczyna się Wasza przygoda pełna niespodzianek!

Na Szlaku czeka Was sześć punktów kontrolnych. Każdy z nich oznaczony został na mapie - Waszym zadaniem jest odnaleźć każdy z nich, a następnie wykonać ukryte tam polecenie. Należy dokładnie je przeczytać i wykonać według podanej instrukcji - to jedyny sposób, aby wyruszyć do kolejnego punktu!

Pamiętajcie o współpracy! To jest klucz do rozwiązania zadań!

A Wasza wspólna wędrówka dodatkowo niech będzie okazją, aby się lepiej poznać, zbudować więzi oraz pokazać, że razem można osiągnąć wiele, niezależnie od różnic i indywidualnych umiejętności każdego uczestnika.

Zatem ruszajcie na Szlak!

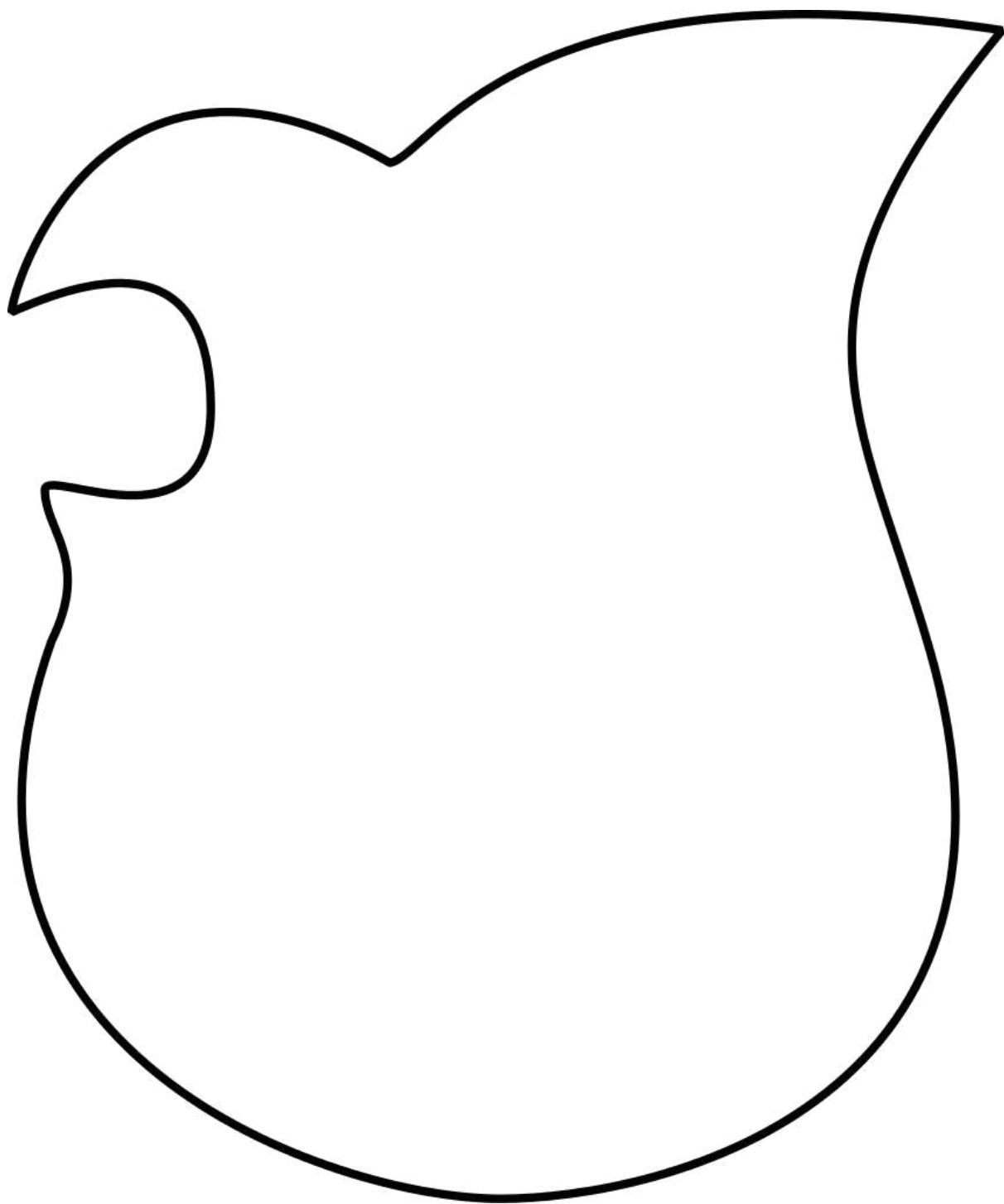
Powodzenia!

Zadanie nr 1

Waszym pierwszym zadaniem jest stworzenie logo Waszej grupy!

Uwaga - postępujcie wg wytycznych:

- nadajcie nazwę Waszej grupie i stwórzcie logo*
- logo ma mieć formę graficzną*
- dodatkowo musi zawierać pierwsze litery Waszych imion wplecionych w grafikę*
- musi także zawierać kombinację Waszych ulubionych kolorów (każdego uczestnika)*

Zadanie nr 2

Wasza grupa ma za zadanie odnaleźć w naszym mieście 4 symbole równości, szacunku i zrozumienia. To mogą być miejsca, murale, które wyrażają te wartości. To może być również coś nieoczywistego - ale wszyscy członkowie grupy muszą być zgodni co do wyboru. Zróbcie zdjęcia, które pokażą te symbole. Napiszcie też kilka słów o znalezionych symbolach - dlaczego właśnie je wybraliście.

1

.....

.....

2

.....

.....

3

.....

.....

4

.....

.....

Zadanie nr 3

Tym razem waszym zadaniem jest odnalezienie miejsce, które w Waszej opinii jest szczególnie inspirujące dźwiękami. Może to być uliczny muzykant, miejsce, gdzie słychać wiele różnych dźwięków, lub inne miejsce, które Was urzekło dźwiękiem. Waszym zadaniem jest nagrać filmik - gdzie słychać te dźwięki, a następnie krótko opowiedzieć, dlaczego wybraliście akurat to.

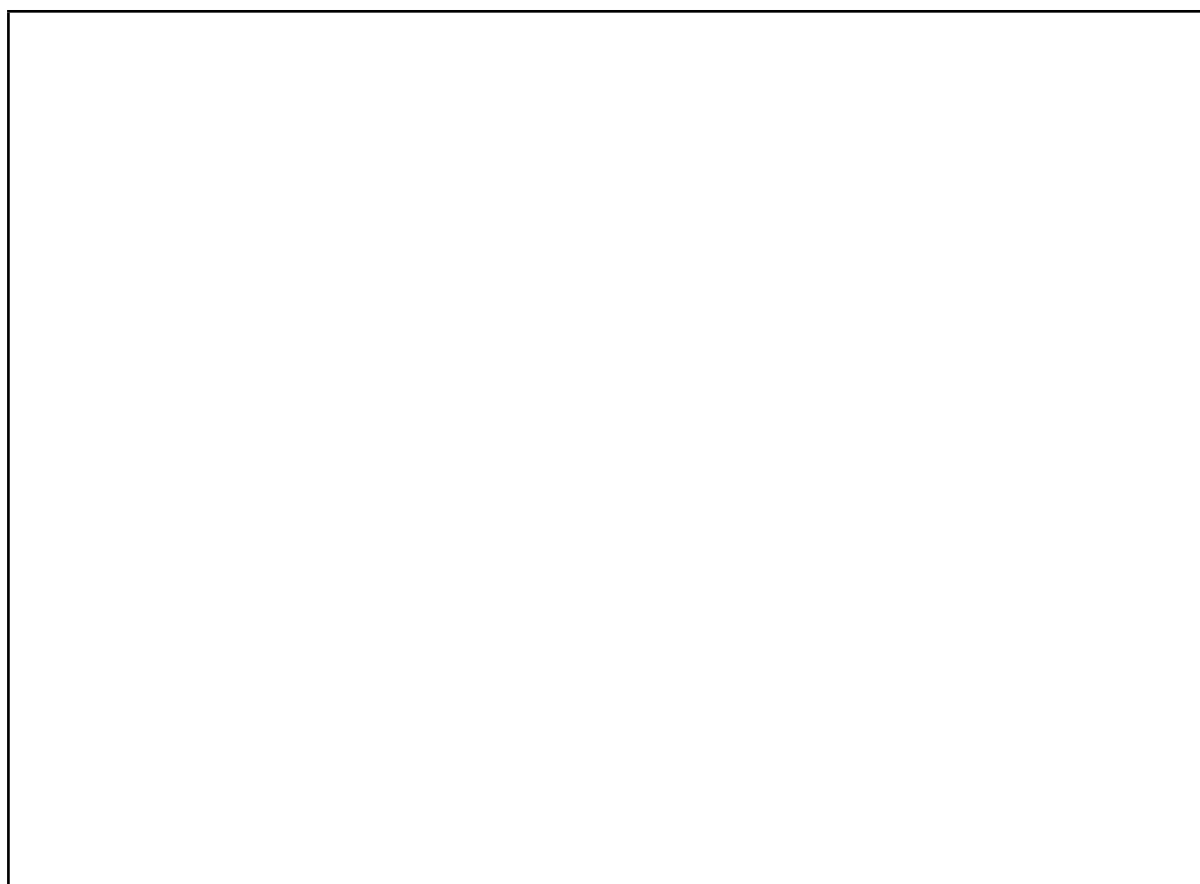
Zadanie 5

Wasza grupa ma za zadanie nagrać krótki podcast na temat wartości takich jak szacunek, równość, empatia i akceptacja.

Zastanówcie się jak to zrobić i do dzieła.

Podpowiedź: Stwórzcie krótki scenariusz, wybierzcie narratora, podzielcie się rolami. Dograjcie dźwięki lub dialogi, które oddają te wartości. Możecie poprosić o wypowiedzi również przechodniów - to zostawiamy Waszej inwencji twórczej.

Miejsce na Wasze notatki:

Zadanie 6

W tym miejscu kończy się nasza zabawa - przed Wami ogromne płótno - to miejsce na Wasz wspólny projekt.

Teraz każda grupa podzieli się swoimi przeżyciami i emocjami pojawiającymi się podczas dzisiejszej zabawy. Zaprezentujcie również Wasze zdobycze i dzieła - opowiedzcie o nich reszcie.

Na zakończenie naszej gry miejskiej stwórzcie Waszą wspólną pracę artystyczną. Wspólnie podejmijcie decyzję, co chcielibyście stworzyć na zakończenie tej niesamowitej przygody.

Wasza praca przyczyni się do budowy lepszego świata, pełnego szacunku i zrozumienia.

Razem możemy zdziałać wiele.

Bawcie się dobrze!

I do dzieła!